

FORORD

I 2011 og 2014 udgav CEPOS analyser af den samlede regionale omfordeling mellem borgerne i landets forskellige kommuner, sådan som den foregik i 2008 og 2014. Siden da er der indtruffet væsentlige ændringer i de vilkår, som betinger den regionale omfordeling. Derfor er disse undersøgelser nu fornyet og ført frem til 2016. Ydermere rummer denne nye analyse en nærmere undersøgelse af de forandringer, som er foregået i perioden.

Den økonomiske fordeling mellem landets forskellige egne har i de seneste år påkaldt sig en betydelig interesse i den politiske og folkelige debat, og der er gennemført en række politiske tiltag med henblik på at påvirke den regionale udvikling. Diskussionerne om de regionale forskelle og vedtagelsen i Folketinget af regionalpolitiske tiltag er imidlertid foregået uden, at der særlig tydeligt er indgået en samlet aktuel oversigt over de offentlige betalingsstrømme mellem de forskellige dele af landet, og dermed over den samlede regionale omfordeling mellem borgerne bosat geografisk forskelligt. Det er uheldigt og kan have været en medvirkende årsag til en usikker bedømmelse af behovet for og betimeligheden af regionale omfordelingsprogrammer og således også til, at nye regionalpolitiske tiltag kun i begrænset omfang har forholdt sig til de typer af mellemkommunale betalingsstrømme, som er mest betydende.

Analyserne er foretaget ved hjælp af grunddata fra Danmarks Statistik, som er bearbejdet og organiseret i en databank i Center for Regional- og Turismeforskning. Jeg takker professor Bjarne Madsen og projektleder Nino Larsen for samarbejdet. Selve analysearbejdet er foregået i CEPOS, som også bærer det fulde ansvar for denne rapport. Her har stud.polit. Kim Kaaring fungeret som forskningsassistent.

September 2017

Henrik Christoffersen,
Forskningschef i CEPOS

ISBN NR.: 978-87-92581-72-3

INDHOLD

1. Sammenfatning
2. Den regionale omfordelings kanaler
3. Betalingsstrømmene mellem kommunerne
4. De enkelte pengestrømme
5. Udviklingen i den regionale omfordeling fra 2007 til 2016
6. Tilskuds- og udligningssystemets rationale og strukturelle forandringer

REFERENCER

Bilagstabel 1. Nettobetalingerne fra landets kommuner til staten 2007 – 2016

Bilagstabel 2. De enkelte betalingsstrømme fra landets kommuner til staten 2016

1. SAMMENFATNING

Borgerne og virksomhederne i en kommune finansierer via betaling af skatter og afgifter den offentlige virksomhed. Betalingerne dækker direkte eller indirekte, gennem det statslige tilskuds- og udligningssystem til kommunerne, al offentlig virksomhed, som kommunen selv står for. Ydermere dækker betalingerne statens virksomhed, herunder virksomheden i regionerne, som ikke har egne skatte- og afgiftskilder, men er fuldt beroende på finansiering fra staten.

Alt i alt indebærer indretningen af skatte- og afgiftssystemet, samt af det kommunale tilskuds- og udligningssystem, at der foregår en betydelig regional omfordeling af betalingsbyrder. Indbyggerne og virksomhederne i nogle kommuner betaler skatter og afgifter, som mere end dækker finansieringen af den samlede lokale offentlige virksomhed i kommunen, mens indbyggerne og virksomhederne i andre kommuner betaler mindre end svarende til udgifterne ved den lokale offentlige virksomhed inden for kommunens grænser. Den nærværende analyse tilvejebringer en samlet opgørelse af denne regionale omfordeling via de offentlige budgetter.

I første omgang bliver samtlige offentlige strømme af skatter, afgifter og statslige finansieringsbidrag fra og til kommunerne sammenfattet i det samlede nettobidrag fra borgere og virksomheder i de enkelte kommuner til staten. I kommunen, hvor borgere og virksomheder gennemsnitligt yder det største nettobidrag til finansiering af staten, bidrages i 2016 med 157.000 kroner per indbygger. Modsat bidrages gennemsnitligt med minus 38.000 kroner per indbygger i kommunen, som yder det mindste bidrag.

Det ses af analysen, at det ofte fremhævede kommunale tilskuds- og udligningssystem står for den mindste del af den regionale omfordeling.

Blandt de forskellige offentlige betalingsstrømme, som passerer kommunegrænser, har en enkelt af disse direkte formålet at foranstalte en regional omfordeling. Det drejer sig om betalingerne i kraft af det kommunale tilskuds- og udligningssystem. Kommunen, som i 2016 leverede det største nettobidrag per indbygger til tilskuds- og udligningssystemet, bidrog med godt 20.000 kroner per indbygger. Kommunen, som modtog det største nettobidrag, modtog knap 40.000 kroner per indbygger. Det er hermed den klart mindste del af den regionale omfordeling via de offentlige betalingsstrømme, som kanaliseres gennem tilskuds- og udligningssystemet på trods af, at det er dette system, som står for rationalet at bedrive regional omfordeling.

Hovedkilden til regional omfordeling er skattesystemet. Der er knap 20.000 kroner forskel per indbygger på betalingen af topskat mellem kommunen med størst topskattebetaling og kommunen med mindst topskattebetaling. Der er omkring 15.000 kroner forskel per indbygger på betalingen af bundskat mellem kommunen med størst bundskattebetaling og kommunen med mindst bundskattebetaling. Der er 5.000 kroner forskel per indbygger på betalingen af ejendomsværdiskat mellem kommunen med størst ejendomsværdiskattebetaling og kommunen med mindst ejendomsværdiskattebetaling. Og der er godt 25.000 kroner forskel per indbygger på betalingen af andre indkomstskatter mellem kommunen med størst betaling af andre

indkomstskatter og kommunen med mindst betaling af andre indkomstskatter. Endelig er der omkring 50.000 kroner forskel per indbygger på betalingen af moms og vareskatter mellem kommunen med størst betaling af moms og vareskatter og kommunen med mindst betaling af moms og vareskatter.

Stort set alle kommuner er siden 2007 kommet til at bidrage mindre i nettobetalingen til staten. Kommunerne er således i højere grad blevet selvfinansierende i kraft af finansieringsomlægninger og konjunkturudvikling. Enkelte kommuner, som i forvejen stod for de største nettobetalingen, er dog kommet til at bidrage yderligere. Umiddelbart kan det forekomme paradoksalt, at den regionale omfordeling ikke er blevet reduceret i og med, at der siden 2007 er foregået en stadig geografisk konvergens, hvad angår de kommunale socioøkonomiske forskelle, når disse forskelle betragtes i et øjebliksbillede. Denne umiddelbare konvergens dækker imidlertid over nogle dybere strukturelle forskelle, som har udviklet sig. Først og fremmest er der foregået nogle systematiske forskydninger af befolkningens bosætning. De vises således, at en klart stigende andel af befolkningen siden 2007 er kommet til at bo i de kommuner, som allerede i 2007 havde et indkomstniveau over landsgennemsnittet. De geografiske befolkningsforskydninger har ikke mindst indebåret, at unge og midaldrende er søgt mod det større velstandsniveau i landets vækstcentre. Det har også givet sig til udtryk ved en samling af indbyggere med videregående uddannelse i vækstcentrene.

Det kommunale tilskuds- og udligningssystem er indrettet, så de enkelte kommuners position i de enkelte år bliver beregnet ud fra kriterier, som vedrører den aktuelle tilstand i kommunen. Derimod tages stedfundne strukturelle forandringer – som ændringer i alderssammensætning eller faldende indbyggertal – ikke i betragtning. Der forudsættes således, at kommuner gennemfører umiddelbare tilpasninger, som fuldt imødegår kommunaløkonomiske konsekvenser af strukturelle forandringer. I realiteten synes det, at kommunerne ikke alle gennemfører sådanne øjeblikkelige fulde tilpasninger.

En ikke fuld øjeblikkelig kommunaløkonomisk tilpasning til stedfundne strukturelle forandringer kommer til udtryk ved, at kommuners udgifter i forhold til de af Økonomi- og Indenrigsministeriet beregnede kommunale udgiftsbehov – det såkaldte serviceniveau – bliver ændret. De beregnede udgiftsbehov er nemlig, i overensstemmelse med det kommunale finansieringssystemes indre logik, opgjort ud fra kriterier, som vedrører den øjeblikkelige situation i kommunen.

Kommunerne har faktisk tilpasset deres økonomi på forskellig vis. Det påvises i analysen, at kommunernes tilpasninger ikke kan ses uafhængigt af resultatet af den regionale omfordeling. Der påvises således en statistisk signifikant sammenhæng mellem den regionale omfordeling og kommunernes serviceniveau. Jo mere en kommune bidrager med betalinger til finansiering af staten, jo lavere serviceniveau holder kommunen selv. De kommuner, som modtager et positivt nettobidrag fra staten eller kun bidrager beskedent til finansiering af staten, holder omvendt et særlig højt serviceniveau. Den regionale omfordeling modvirker derved tilpasninger til egne

økonomiske muligheder i kommuner med vigende befolkning, mens landets vækstkommuner drives til effektivisering.

2. DEN REGIONALE OMFORDELINGS KANALER

Det indgår som en central del af rationalet for den danske velfærdsstat at bedrive omfordeling i stor skala. Det afspejles også i den økonomiske teori om politiske og bureaukratiske beslutninger om ressourceanvendelse, hvor det er en gængs tilgang at opfatte de moderne velfærdsstater slet og ret som systemer for omfordeling, jfr. eksempelvis Alesina, Glaeser og Sacerdote (2001). Borgerne og virksomhederne oplever omfordelingen derved, at de betaler skatter og afgifter m.v., uden at betalingerne direkte modsvares af en bestemt levering eller ydelser, og ved at de modtager ydelser uden at skulle svare en betaling, som modsvarer omkostningerne ved at fremstille disse ydelser. Skatter og afgifter opkræves såvel af staten som af kommunerne. Ydelserne leveres ligeledes såvel af staten som af kommunerne, men de enkelte kommuner er ikke bundet til en balance mellem de betalinger i form af skatter og afgifter, som leveres af de lokale borgere og virksomheder til det offentlige, og på den anden side de træk på offentlige serviceudgifter og overførselsbetalinger, som foretages af de lokale borgere og virksomheder. De enkelte kommuners afvigelse fra balance udlignes af staten via regional omfordeling.

Omfordeling mellem landets kommuner foregår såvel direkte mellem kommunerne som via omfordeling på person- og virksomhedsniveau:

Direkte omfordeling mellem kommunerne foregår gennem det kommunale tilskuds- og udligningssystem. Sigtet med denne omfordeling er at muliggøre, at kommuner med forskelligt beskatningsgrundlag og med forskellige udgiftsbehov i hovedsagen har de samme økonomiske muligheder for at tilbyde velfærdsservice til deres borgere, givet at de holder samme lokale skattetryk. Systemet og dets rationale findes beskrevet i Mau Pedersen (2007).

Indirekte omfordeling mellem kommunerne foregår gennem statslig opkrævning af skatter og afgifter m.v. blandt kommunens indbyggere og virksomheder, og ved statens overførsel af overførselsydelse til kommunens borgere og virksomheder. De forskellige kanaler for regional omfordeling er delvist sammenhængende. Omfordelingen på person- og virksomhedsniveau har således afgørende betydning for den direkte omfordeling mellem kommunerne, fordi omfordelingen på person- og virksomhedsniveau er med til at fastlægge kommunernes beskatningsgrundlag og derved deres evne til selv at opkræve kommunale skatter til dækning af udgiftsbehovet.

Fælles for alle former for omfordeling mellem kommunerne er, at der er tale om, hvad man kan betegne som ensidige mellemkommunale betalinger. Skatter, afgifter, overførselsydelse og kommunale udligningsbetalinger overføres over kommunegrænserne, uden at disse pengestrømme direkte er betalinger for levering af bestemte specificerede ydelser.

Det er i alle tilfælde staten, som fastlægger præmisserne for de ensidige betalingsstrømme mellem kommunerne. I den opgørelse af disse betalingsstrømme over kommunegrænserne, som bliver foretaget nedenfor, beskrives derfor de enkelte kommuners nettopositioner i forhold til staten for hver af de fungerende betalingstyper.

I figur 1 er vist, hvilke hovedtyper af mellemkommunale overførselsbetalinger, som findes.

Figur 1: Hovedtyperne af ensidige betalingsstrømme over kommunegrænserne
<p>(1): Moms og vareskatter pr. indbygger:</p> <p>Opgøres som summen af moms og andre vareskatter fra den pågældende kommune i det givne år divideret med kommunens indbyggertal pr. 1.1 i det givne år. 1) Moms og vareskatter fra råvareforbrug 2) Privatforbrug 3) Ind.off.forbrug og investeringer 4) Engroshandelsavance og vareskatter fra lagerinvesteringer</p>
<p>(2): Skatter til staten pr. indbygger:</p> <p>Opgøres som den samlede skattebetaling fra den pågældende kommune i det givne år divideret med kommunens indbyggertal pr. 1.1 i det givne år. De samlede skatter kan dekomponeres til følgende kategorier: 1) Topskatter 2) Bundskatter 3) Ejendomsværdiskatter 4) Virksomhedsskatter 5) Andre indkomstskatter 6) Arbejdsmarkedsbidrag.</p>
<p>(3): Indtægter fra tilskud og udligning pr. indbygger:</p> <p>Opgøres som nettoindtægter i tilskuds- og udligningsordningerne i den pågældende kommune i det givne år divideret med kommunens indbyggertal pr. 1.1 i det givne år. Et negativt tal betyder, at kommunen er nettobidragyder til ordningen, mens et positivt tal betyder, at kommunen modtager penge i ordningen.</p>
<p>(4): Indkomstoverførsler pr. indbygger:</p> <p>Opgøres som summen af de samlede indkomstoverførsler til pågældende kommune i det givne år divideret med kommunens indbyggertal pr. 1.1 i det givne år. Indkomstoverførslerne kan dekomponeres til følgende kategorier: 1) Dagpenge 2) SU 3) Efterløn 4) Kontanthjælp 5) Tjenestemandspension 6) Folkepension 7) Før tidspension 8) Delpension 9) Boligforsikring og -ydelse og 10) Børne-/familieydelse.</p>
<p>Beregningsmetode til nettobetaling til staten pr. indbygger:</p> $\text{Nettobetaling til staten} = (1) + (2) - (3) - (4)$

Det regionale niveau i Danmark er ikke direkte inddraget i analysen. Ræsonnementet her er, at den regionale virksomhed, som altovervejende består af driften af sygehusene, kan opfattes som aktivitet i forlængelse af den statslige aktivitet. Sygehusene finansieres altovervejende af en statslig skat, og det kan antages, at der holdes et ensartet serviceniveau overalt i landet.

Sådan som den mellemkommunale omfordeling her opgøres, er det i sidste ende borgerne og virksomhederne i de enkelte kommuners samlede nettobidrag til dækning af statens finansieringsbehov, som bliver beregnet.

Der er ganske store regionale variationer i dette nettobidrag. I den kommune, hvor borgerne og virksomhederne bidrager mindst til at finansiere det danske samfunds fælles aktiviteter, betales overhovedet ikke noget samlet bidrag, men hver borger i kommunen trækker i 2016 netto omkring 38.000 kroner fra indbyggerne i det øvrige Danmark til finansiering af rent lokale kommunale aktiviteter. Det skal ses i forhold til, at borgerne og virksomhederne i den mest bidragende kommune bidrager netto med omkring 157.000 kroner per indbygger til at betale for statens og altså samfundets fælles aktiviteter. Forskellene er blevet forstørret gennem de seneste år.

Når analysen er udformet, så den belyser kommuners samlede nettobidrag til dækning af statens finansieringsbehov, hænger det sammen med, at borgerne i alle landets kommuner for deres større eller mindre nettobidrag i princippet modtager det samme niveau af ydelser fra staten. Alle er dækket på samme måde af forsvarrets indsats, og alle nyder i princippet den samme retsbeskyttelse og den samme politimæssige beskyttelse. Nogle af statens aktiviteter vedrører imidlertid ikke kollektive goder men individuelle goder så som teater og universitetsuddannelse. Der rejser sig fra tid til anden diskussioner om den regionale fordeling af sådanne statsligt producerede goder.

Hvor forbruget af de statslige ydelser kan antages at være ligeligt fordelt over kommunerne, så er det samme ikke tilfældet for så vidt angår produktionen af disse ydelser. Dette forhold er blevet problematiseret i forbindelse med den intensiverede debat om udkantsproblematikken, hvor fokus har været på den geografiske placering af de statslige arbejdspladser. I relation til den nærværende analyse er det væsentligt at pege på nogle sammenhænge:

De her opgjorte betalingsstrømme og betalingerne fra staten til dækning af lønninger og andre udgifter i de statslige institutioner fordelt over landet udgør betalinger af fundamentalt forskellig karakter og med principielt forskellige regionaløkonomiske effekter. Disse betalingsstrømme lader sig følgelig ikke summere, hvad typisk er gjort i den offentlige debat og i en række publikationer, jf. eksempelvis Dybvad (2014). Effekten af de her kortlagte betalingsstrømme er en økonomisk vækst-effekt, som direkte virker ind på indkomstniveauet blandt indbyggerne i et geografisk område. Derimod virker effekten af statslige betalinger til statslige institutioner snarere ind på bosætningen, såfremt der i det hele taget fremkommer nogen effekt. Flere statslige arbejdspladser i et geografisk område kan indebære tilflytning til området, hvorved der kan fremkomme en øgning af den samlede indkomstmasse i området, men også en øgning af befolkningsunderlaget, således at en egentlig væksteffekt i form af øgning i indkomstniveauet forbliver usikker. Det bidrager også til usikkerheden, at der i Danmark i stor udstrækning bedrives pendling mellem bosted og arbejdssted, og at udplacering af statslige arbejdspladser eventuelt blot øger denne pendling.

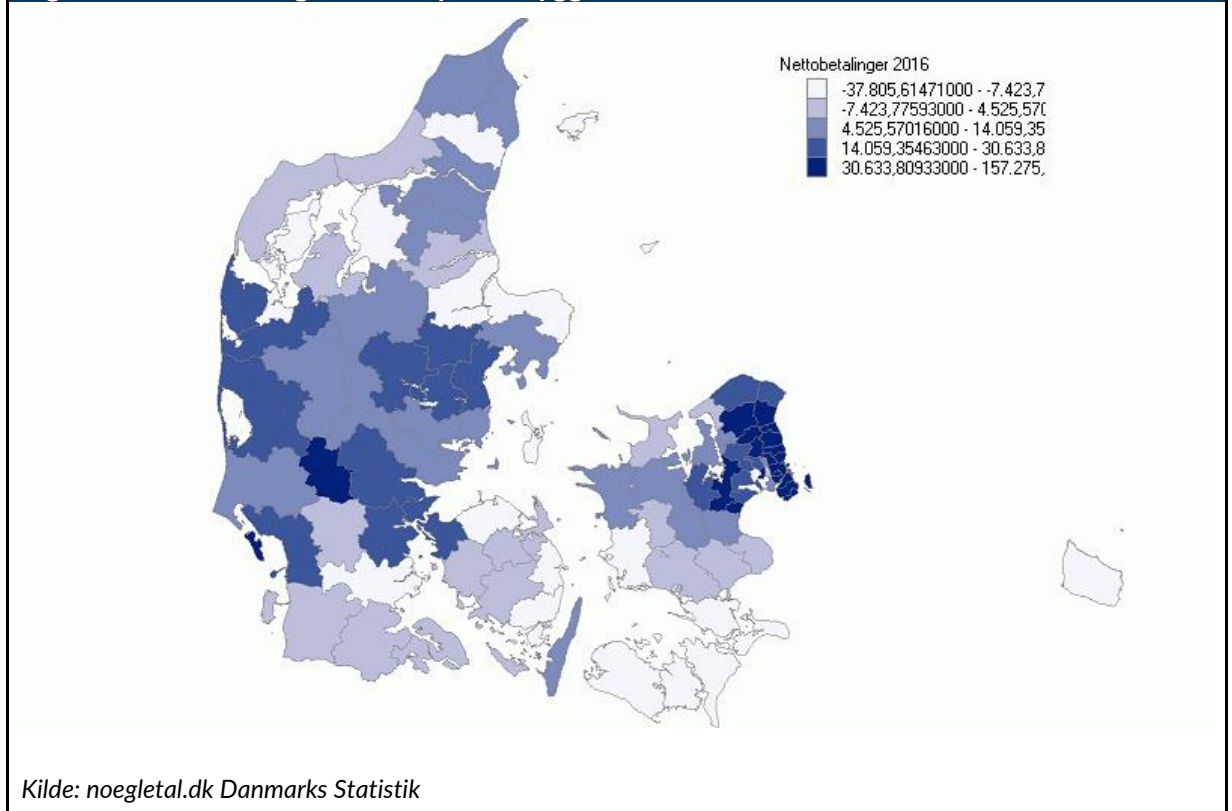
Befolkningsunderlaget kunne tænkes at have indflydelse på kommunernes muligheder for at opnå stordriftsfordele, men argumentet har i praksis højst ringe relevans. Forud for gennemførelsen af kommunalreformen i 2007 blev spørgsmålet om kommunale stordriftsfordele nøje undersøgt, og reformens krav til kommunestørrelse blev netop fastlagt, så alle kommuner med undtagelse af enkelte ø-kommuner nåede en størrelse, der muliggør udnyttelse af stordriftsfordele, jfr. Strukturkommissionen (2004).

I forhold til spørgsmålet om effekter har Madsen (2015) gennemgået erfaringerne fra udflytning af statsinstitutioner i Storbritannien og med det udgangspunkt konkluderet, at en udflytning af statslige arbejdspladser fra hovedstadsområdet ikke vil øge antallet af jobs i den private sektor i de områder, hvortil udflytningen sker. I Storbritannien udflyttede man 20 pct. af de statslige arbejdspladser fra London-området i perioden 2004-2010. I en dansk kontekst vil det svare til en udflytning af ca. 11.500 statslige arbejdspladser fra København. Det danske regeringsudspil i efteråret 2015 omfattede til sammenligning 3.900 arbejdspladser.

3. BETALINGSSTRØMMENE MELLEM KOMMUNERNE

I figur 1 udpegede vi hovedtyperne af mellemkommunale omfordelende betalingsstrømme. Strømmene er i det følgende opgjort på basis af data fra Danmarks Statistik, som igen er organiseret i en databank i Center for Regional- og Turismeforskning i forbindelse med centerets regionaløkonomiske model, LINE. Størrelsen af betalingsstrømmene i 2016 er for de enkelte kommuner opgjort i bilagstabel 1, og der er tegnet et billede af de samlede betalingsstrømme på Danmarkskortet i figur 2.

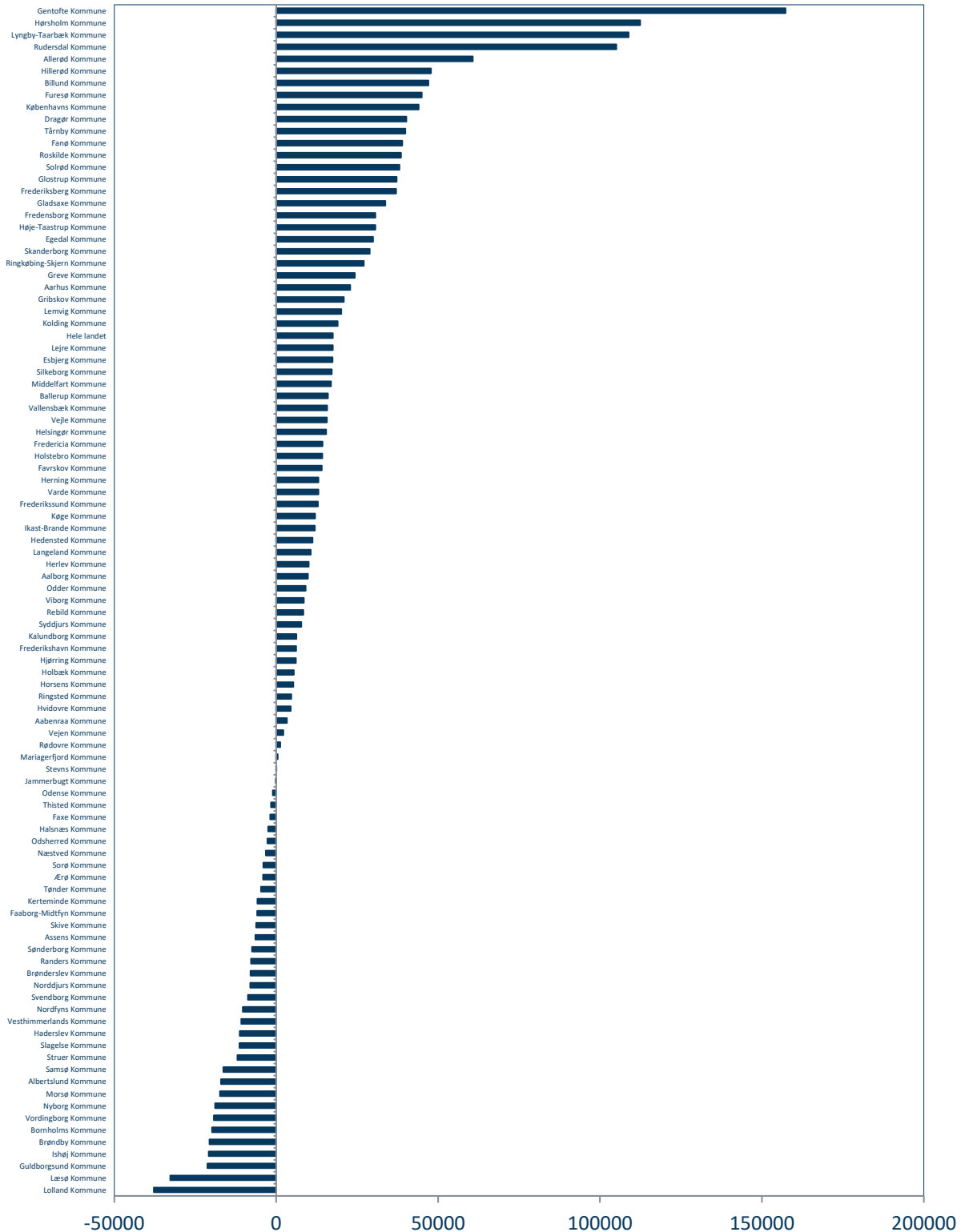
Figur 2: Nettobetaling til staten pr. indbygger i de enkelte kommuner, år 2016.

Det er et forholdsvis tydeligt geografisk mønster, som bliver afdækket på Danmarkskortet. Der løber netto væsentlige betalingsstrømme fra landets største centerområde i hovedstadsområdet, og i et vist omfang fra det jyske centerområde i Århus/Midtjylland-området til den øvrige del af landet via staten. Det er ganske få kommuner, som leverer meget store nettobetaling per indbygger til staten, og disse kommuner er alle beliggende i hovedstadsområdet. Godt en tredjedel af kommunerne leverede i 2016 negative nettobetaling til staten.

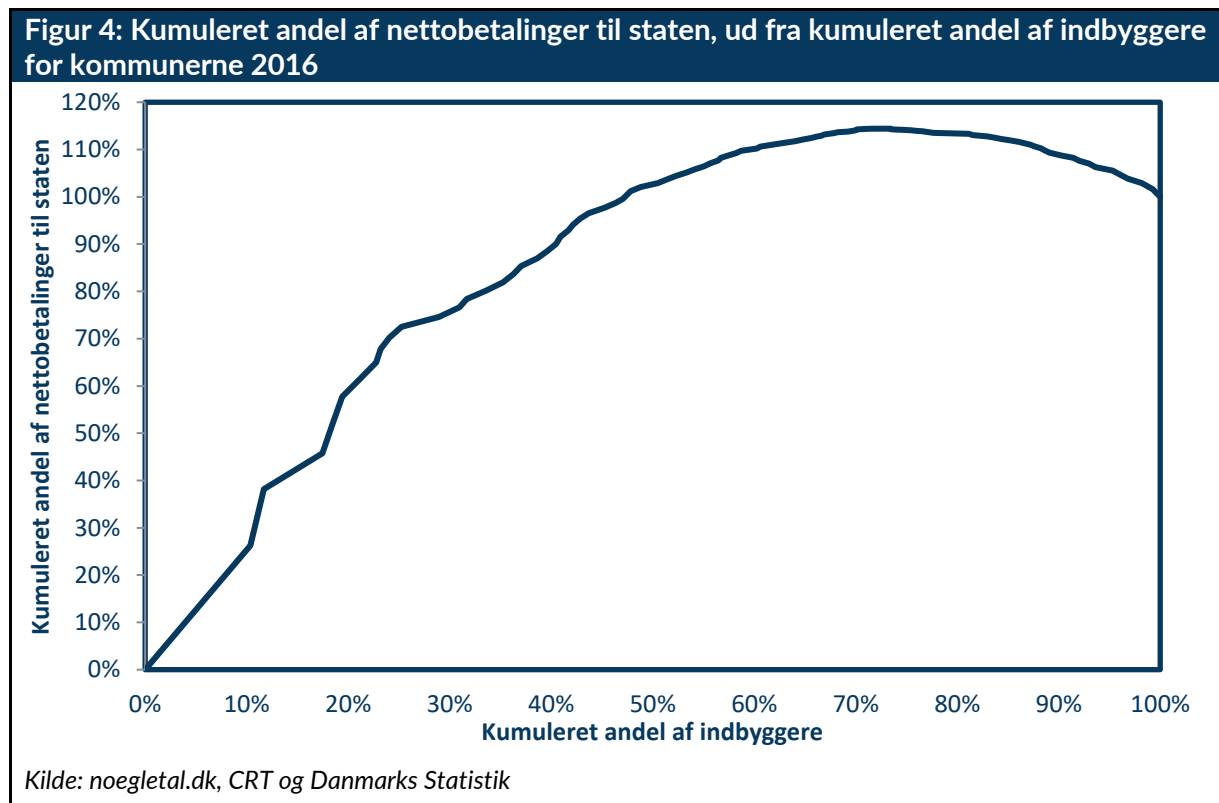
I 2016 var der i alt 34 kommuner, som ydede et negativt nettobidrag til statens finansiering. Det fremgår af figur 3.

Figur 3: Nettobetaling til staten i de enkelte kommuner, år 2016

Kilde: noegletal.dk Danmarks Statistik

Situationen beskrevet i figur 3 er ensbetydende med, at hele det finansieringsbidrag fra finansieringsmæssigt overskud i kommunerne, som staten modtager, hidrører fra 64 kommuner. Det finansieringsbidrag, som staten således indhenter, anvendes til finansiering af statens virksomhed, til finansiering af balanceafvigelse på statens budget samt til subsidiering af de kommuner, som leverer et negativt nettofinansieringsbidrag til staten. Denne situation er illustreret i figur 4.

Det billede, som tegnes i figur 4, er ensbetydende med, at det er i en vis, men dog begrænset, del af landet, at der lokalt overhovedet mobiliseres et offentligt finansieringsmæssigt overskud.

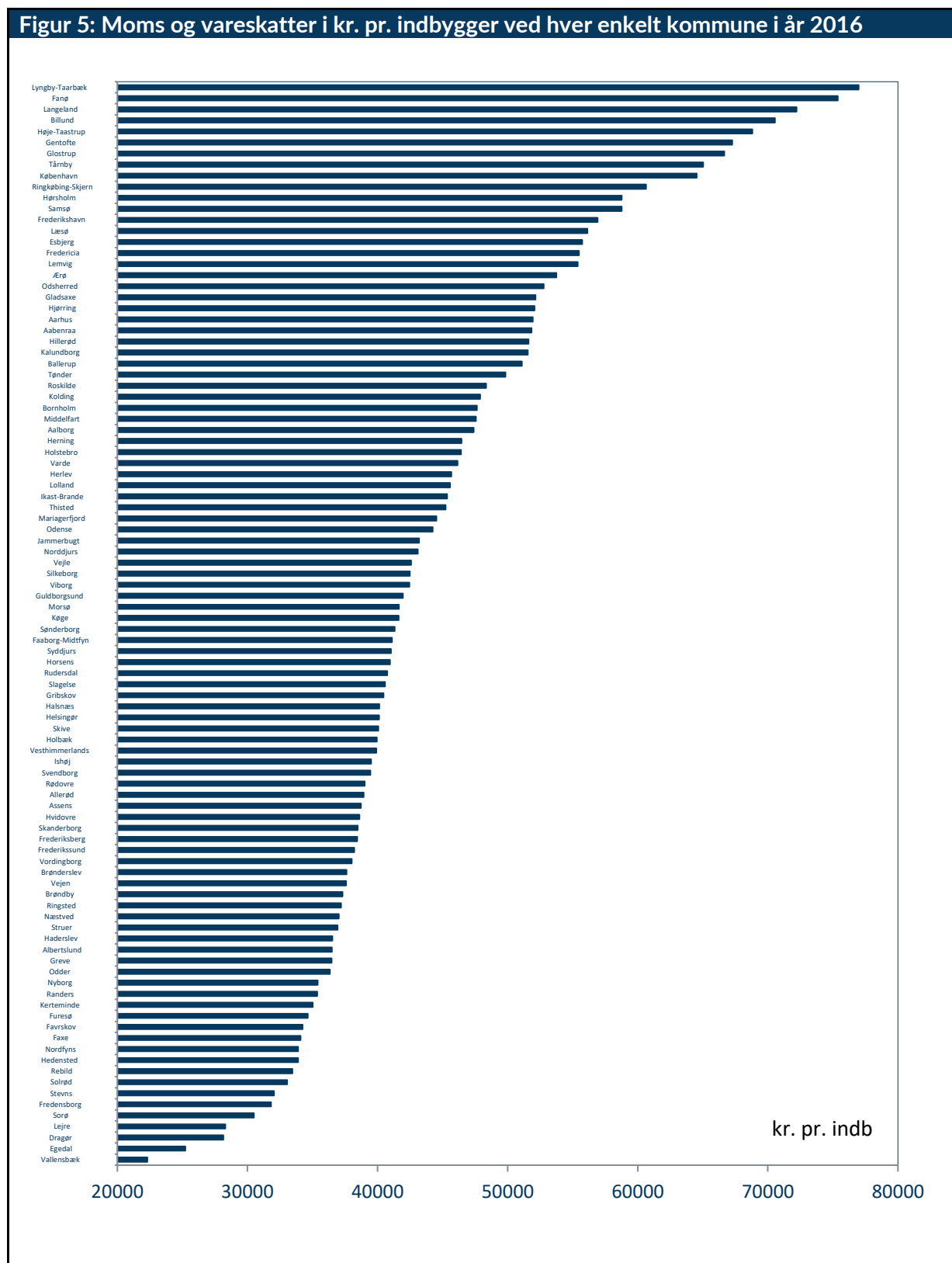
4. DE ENKELTE BETALINGSSTRØMME

Kommunernes nettobetaling til staten fremkommer som summen af en lang række forskellige betalinger, hvoraf nogle går fra det lokale samfund til staten, mens andre betalinger går i modsat retning. Nettobetalingen kan derfor såvel udgøre et positivt som et negativt beløb. De enkelte betalingstyper blev beskrevet i figur 1. I det følgende bliver betalingerne af hver enkelt type kortlagt.

Moms og vareskatter

Betalingerne af moms og vareskatter fra borgere og virksomheder i de enkelte kommuner udgør i alt den enkelte betalingsstrøm, som fører flest penge over kommunegrænser. Ligeledes er disse betalinger også den betydeligste kilde til regional omfordeling. Som det fremgår af figur 5, så er der omkring 50.000 kroner forskel per indbygger på betalingen af moms og vareskatter

mellem kommunen med størst betaling af moms og andre varebeskatter og kommunen med mindst betaling af moms og andre varebeskatter.

Skatter til staten

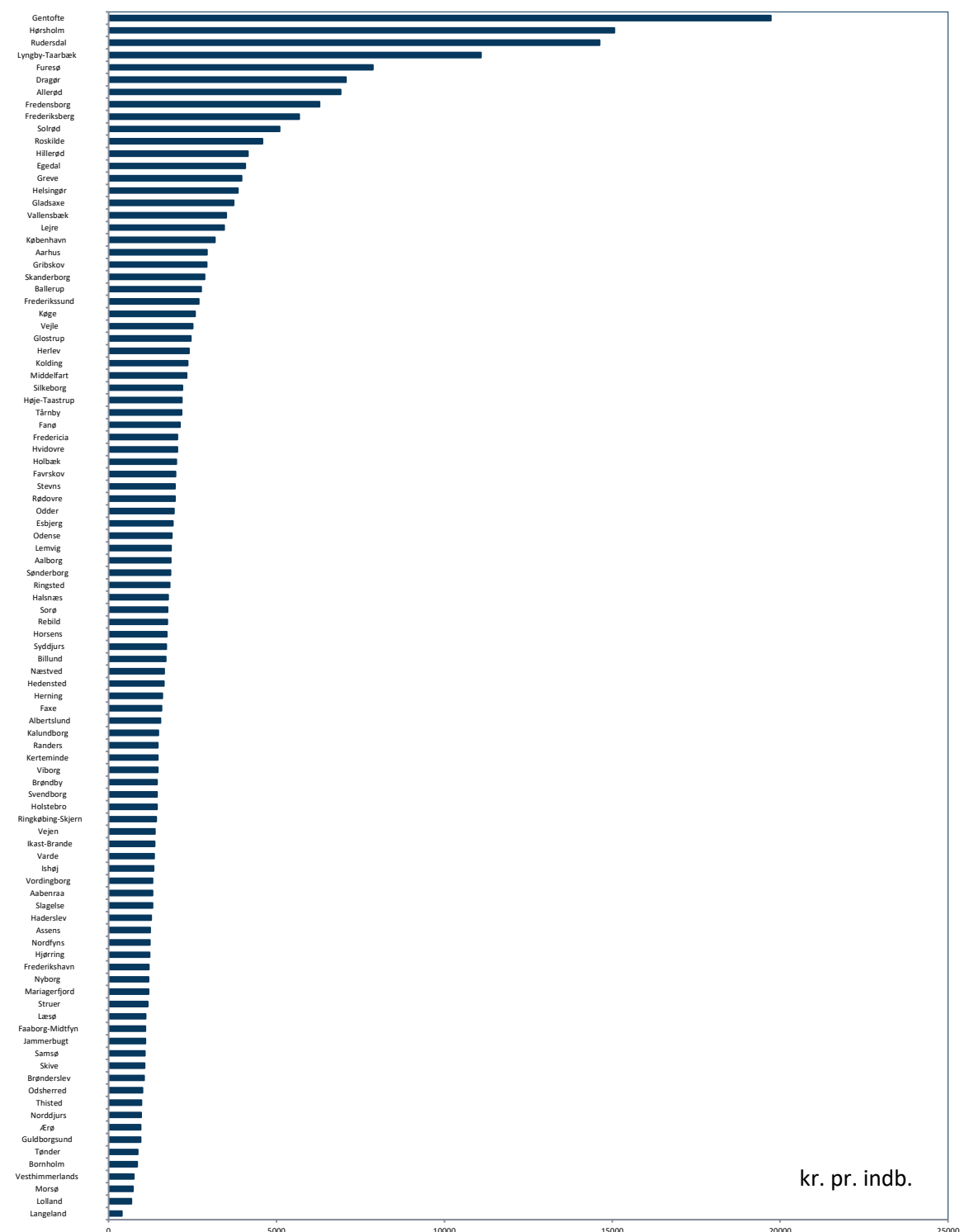
Skatterne til staten består af tre hovedtyper af skatter: Skatter, som er kendetegnet ved en tilnærmet proportionalitet med indkomsten, skatter som især eller udelukkende betales af personer med høj indkomst eller formue samt skatter, som ikke betales af personer men af selskaber.

De tilnærmede proportionale skatter består af bundskat til staten og AM-bidrag. Ligeledes kan moms og andre varebeskatter medregnes her. For alle betalingstyper vedkommende findes en betydelig forskel på betalinger til staten per indbygger mellem kommunerne, men disse forskelle er relativt beskedne for de tilnærmede proportionale statskatters vedkommende.

De statslige skatter, som især eller udelukkende betales af personer med høj indkomst eller formue, består af topskat, ejendomsværdiskat og andre statslige indkomstskatter. For disse skatters vedkommende er der tale om særdeles skæve bidrag i geografisk henseende til statens finansiering.

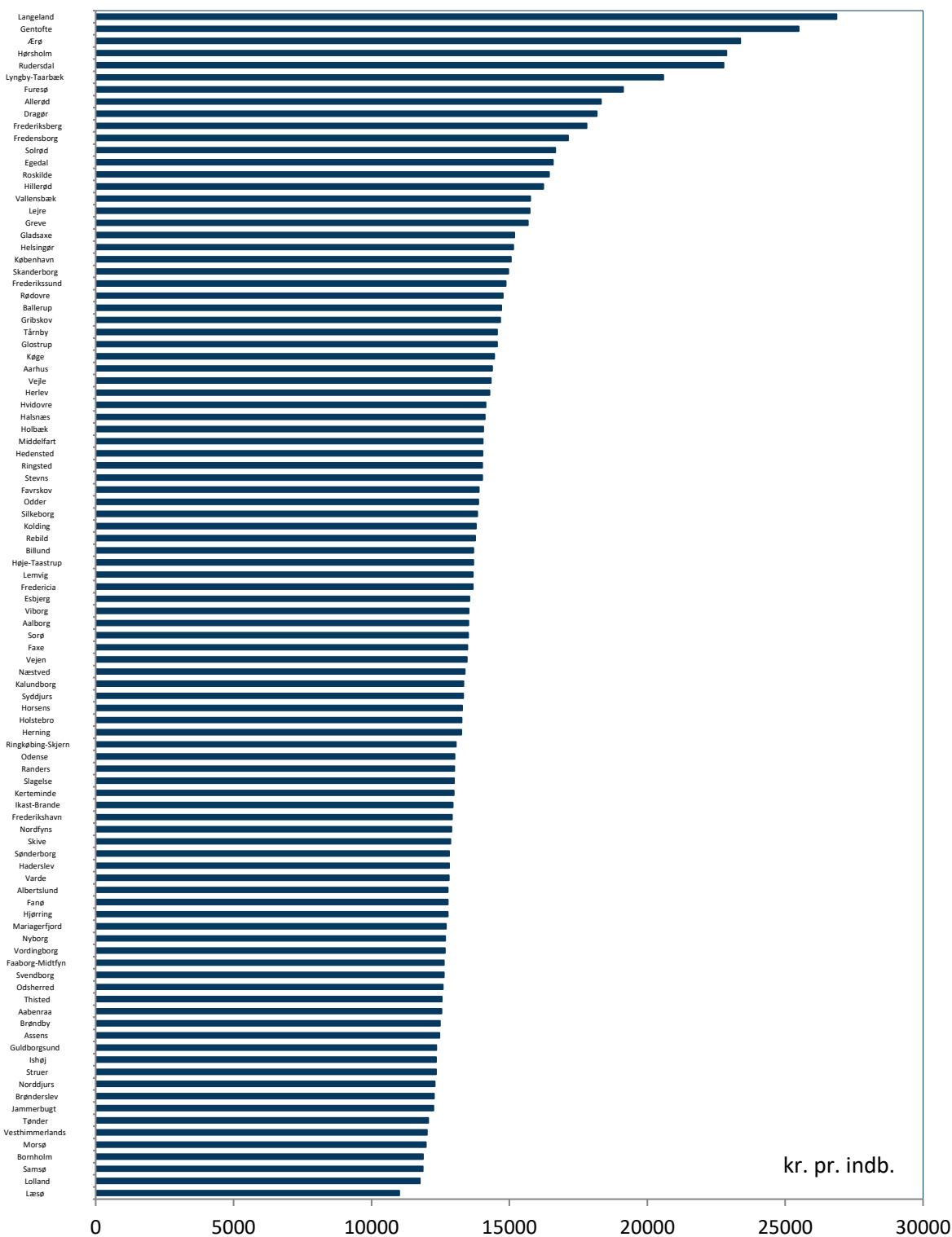
Byrden af beskatning af virksomheder er ligeledes særdeles skævt fordelt mellem kommunerne.

Figur 6: Topskat til staten i kr. pr. indbygger ved hver enkelt kommune i år 2016

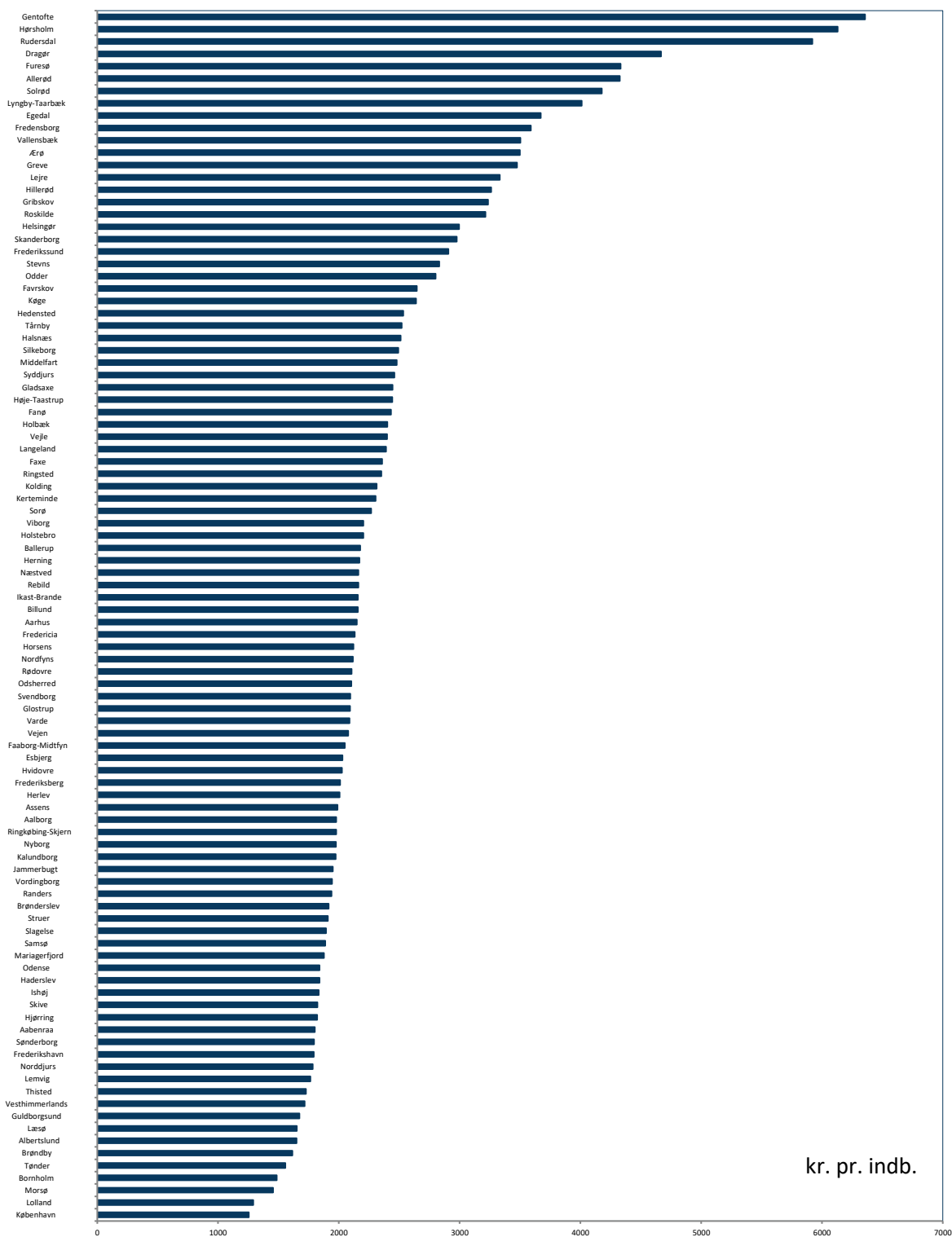
Kilde: Danmarks Statistik

Figur 7: Bundskat til staten i kr. pr. indbygger ved hver enkelt kommune i år 2016

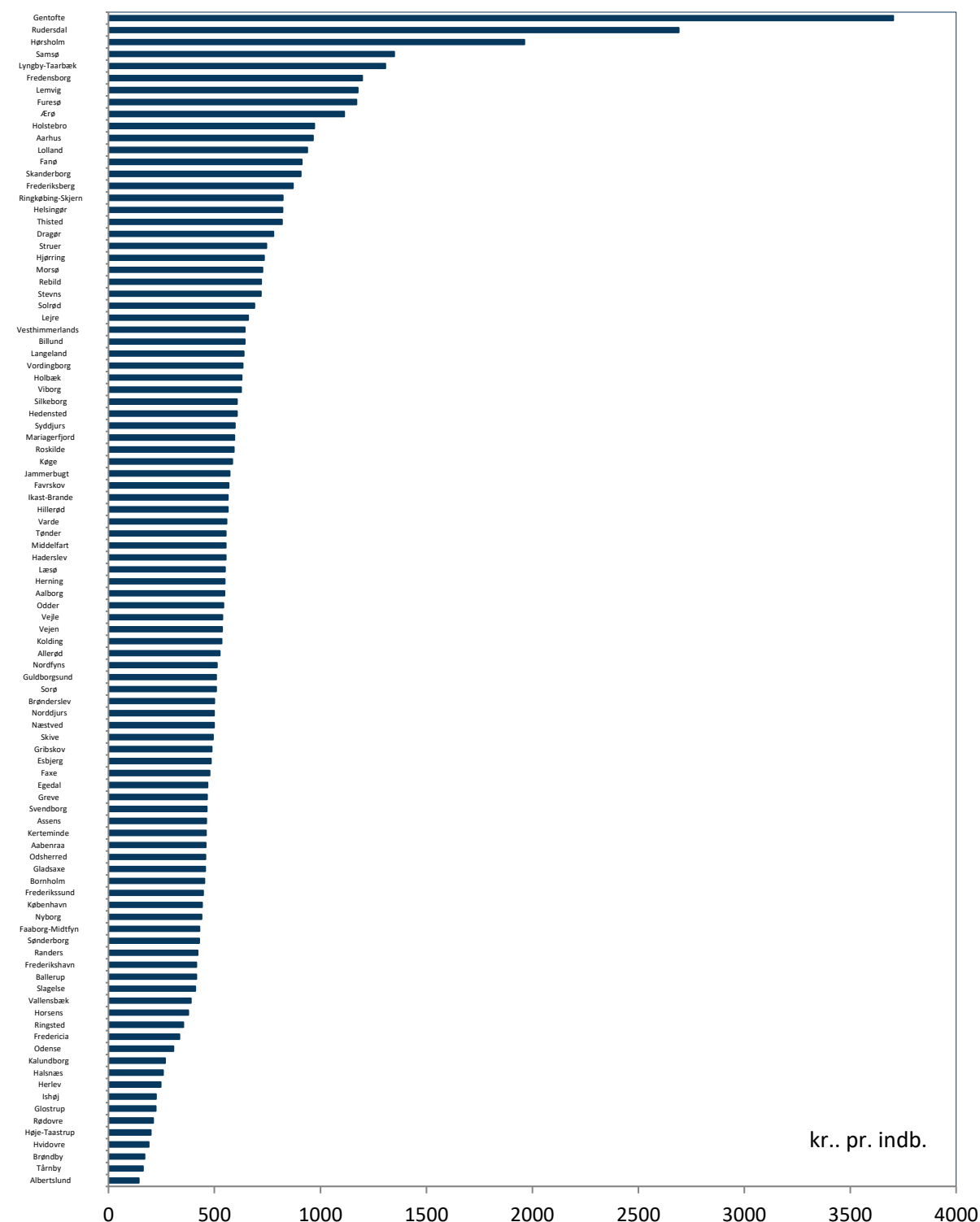
Kilde: Danmarks Statistik

Figur 8: Ejendomsværdiskat til staten i kr. pr. indbygger ved hver enkelt kommune i år 2016

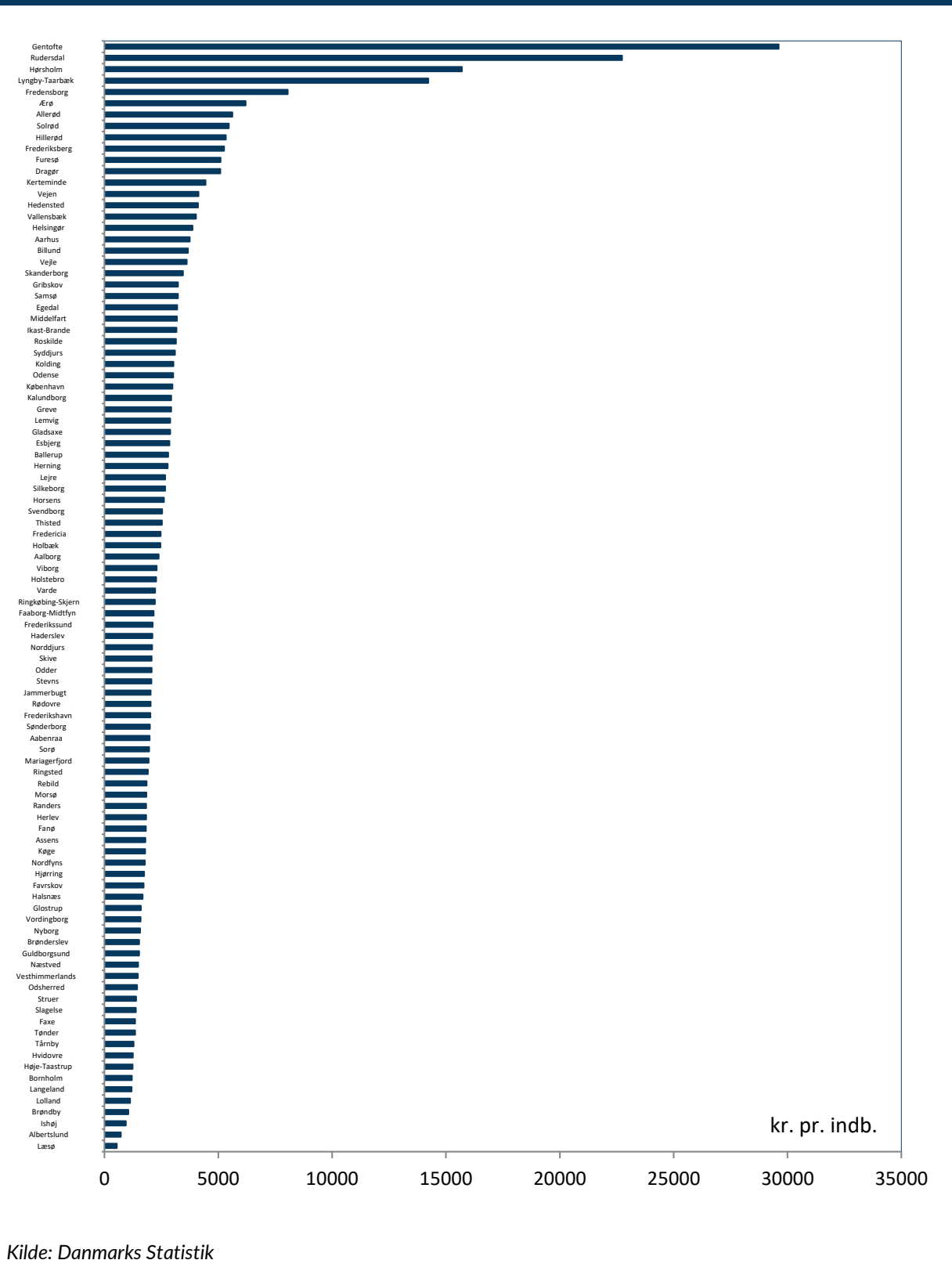
Kilde: Danmarks Statistik

Figur 9: Virksomhedsskat til staten i kr. pr. indbygger ved hvert enkelt kommune i år 2016

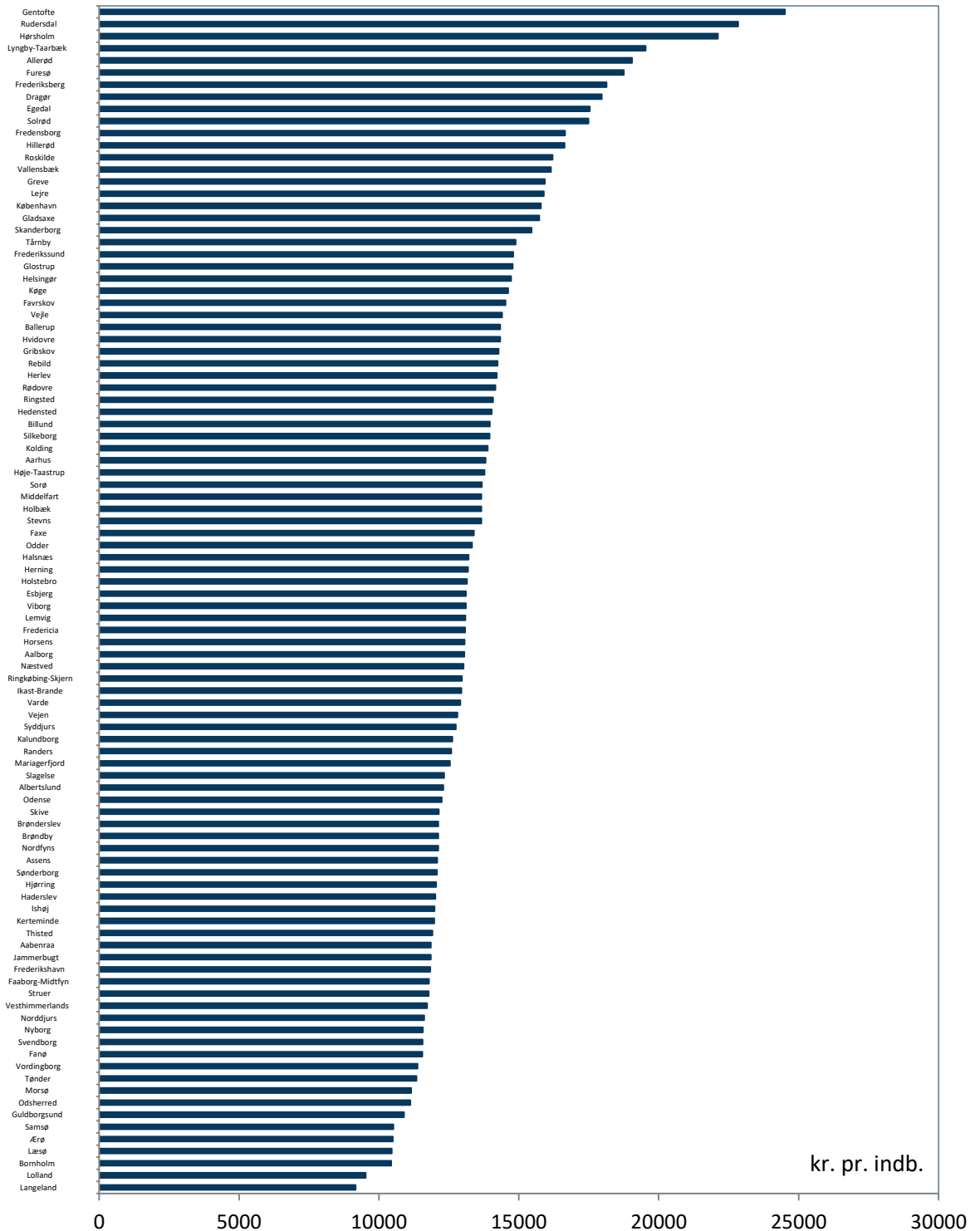
Kilde: Danmarks Statistik

Figur 10: Andre indkomstskatter til staten i kr. pr. indbygger ved hvert enkelt kommune i år 2016

Kilde: Danmarks Statistik

Figur 11: AM-bidrag til staten i kr. pr. indbygger ved hvert enkelt kommune i år 2016

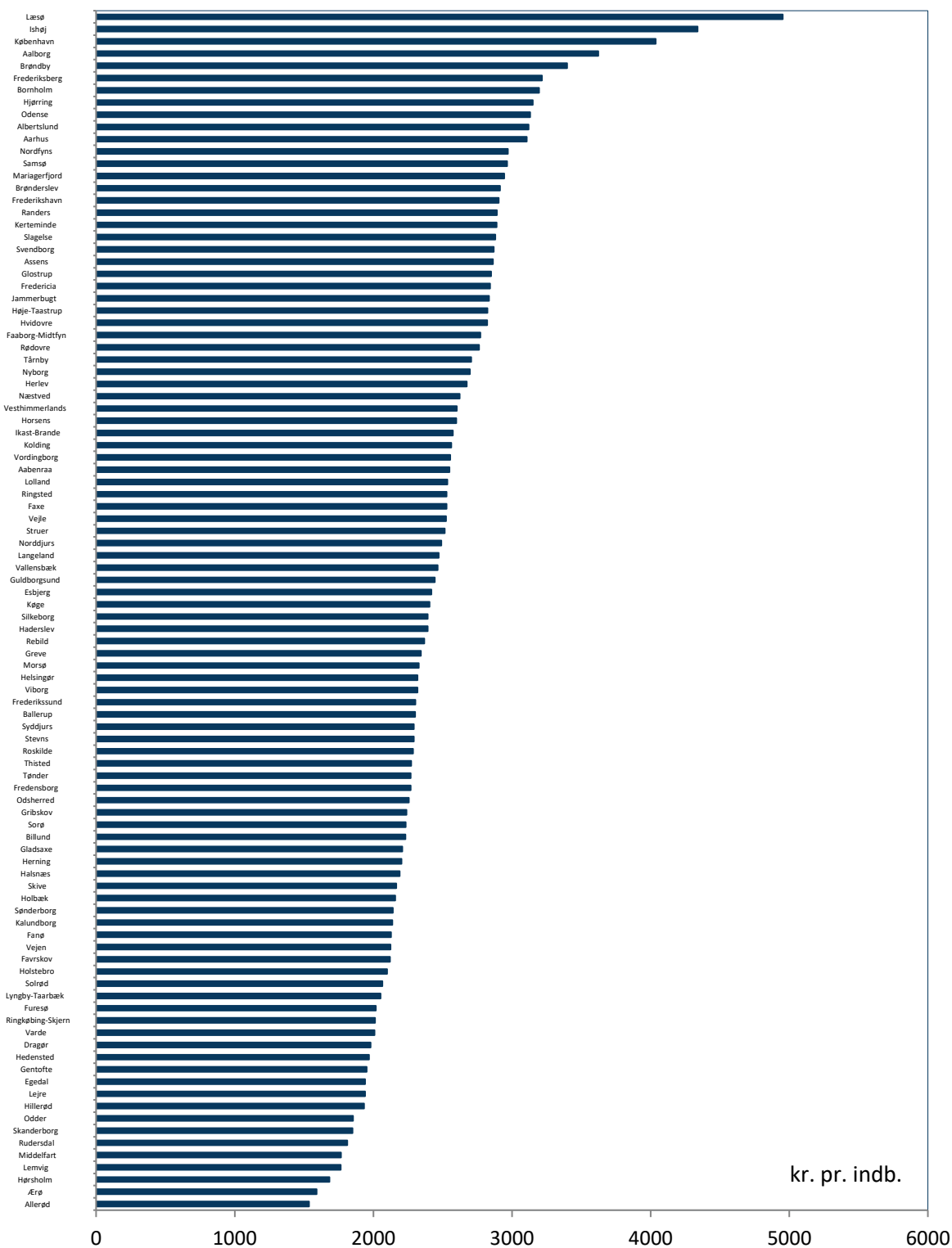

Kilde: Danmarks Statistik

Indkomstoverførsler

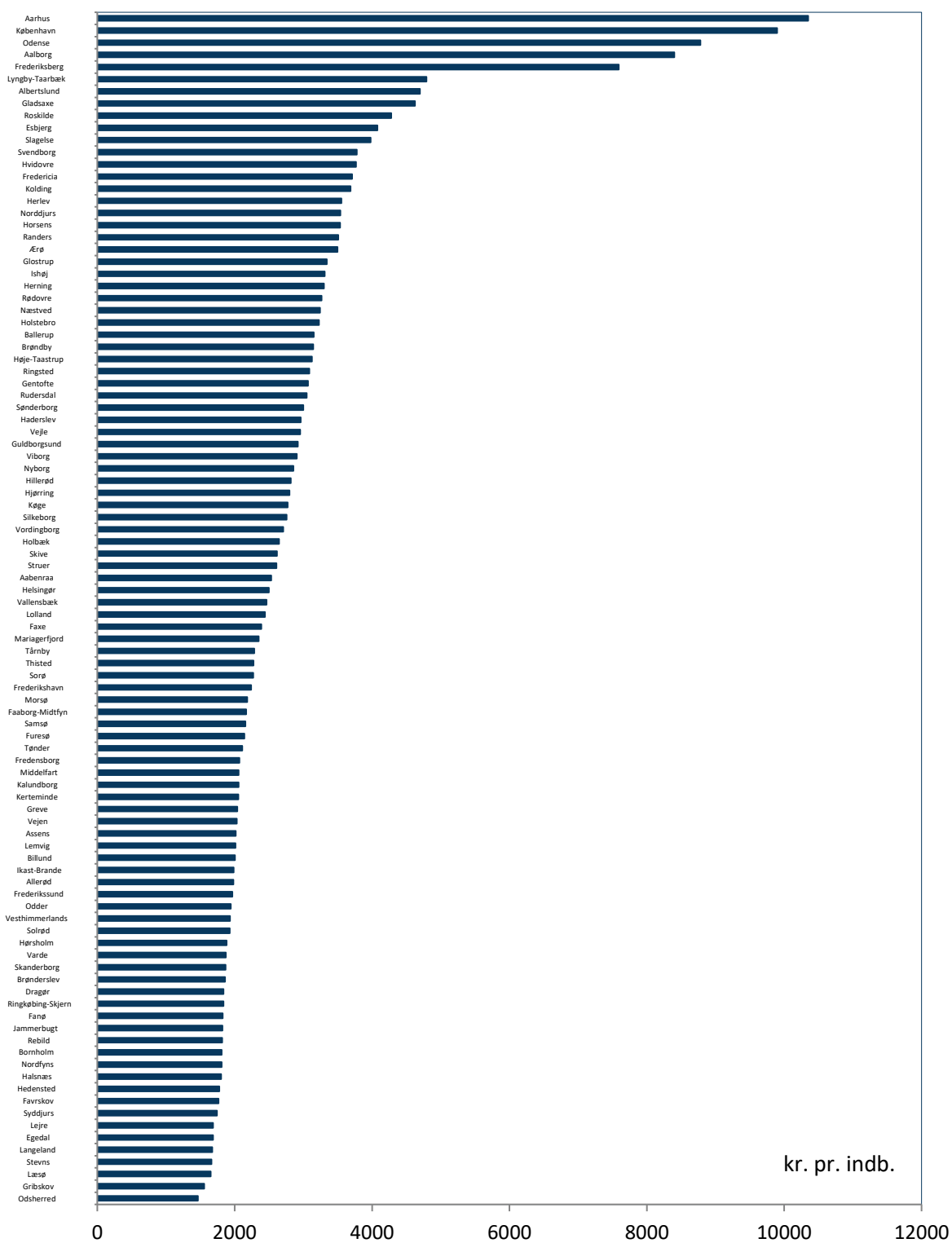
Indkomstoverførslerne er sammensat af en lang række ydelser, hvoraf nogle, som eksempelvis SU, går direkte fra staten til personer, mens andre, som eksempelvis kontanthjælp, går via kommunerne, men hvor staten bidrager til finansieringen. Atter andre ydelser med statsligt finansieringsbidrag som dagpenge, går fra staten via arbejdsløshedskasserne. Under alle omstændigheder omfatter opgørelserne i det følgende de statslige bidrag, som vedrører personer bosiddende i de enkelte kommuner.

Figur 12: Understøttelse i kr. pr. indbygger ved hver enkelt kommune i år 2016

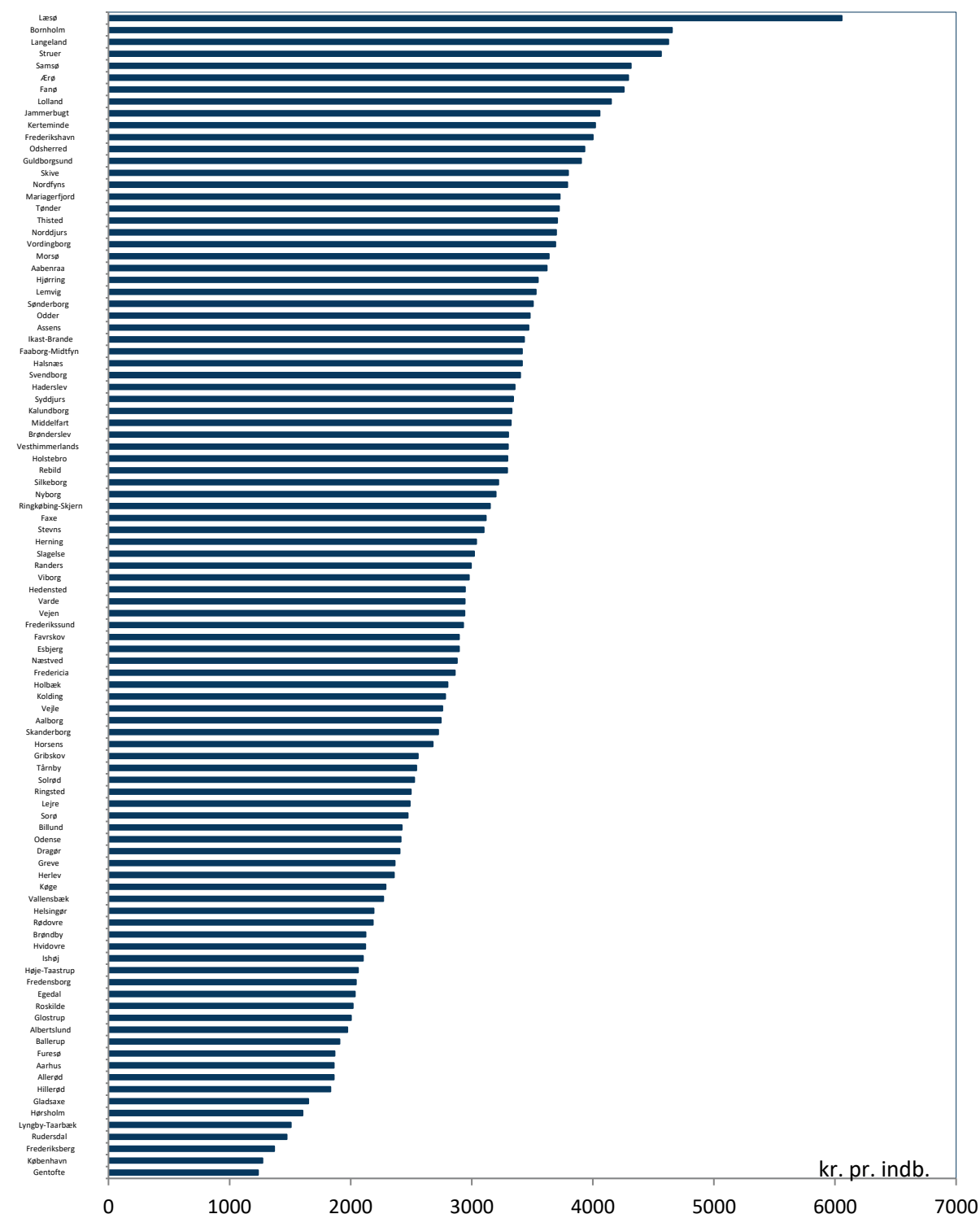
Kilde: Danmarks Statistik

Figur 13: Stipendier i kr. pr. indbygger ved hver enkelt kommune i år 2016

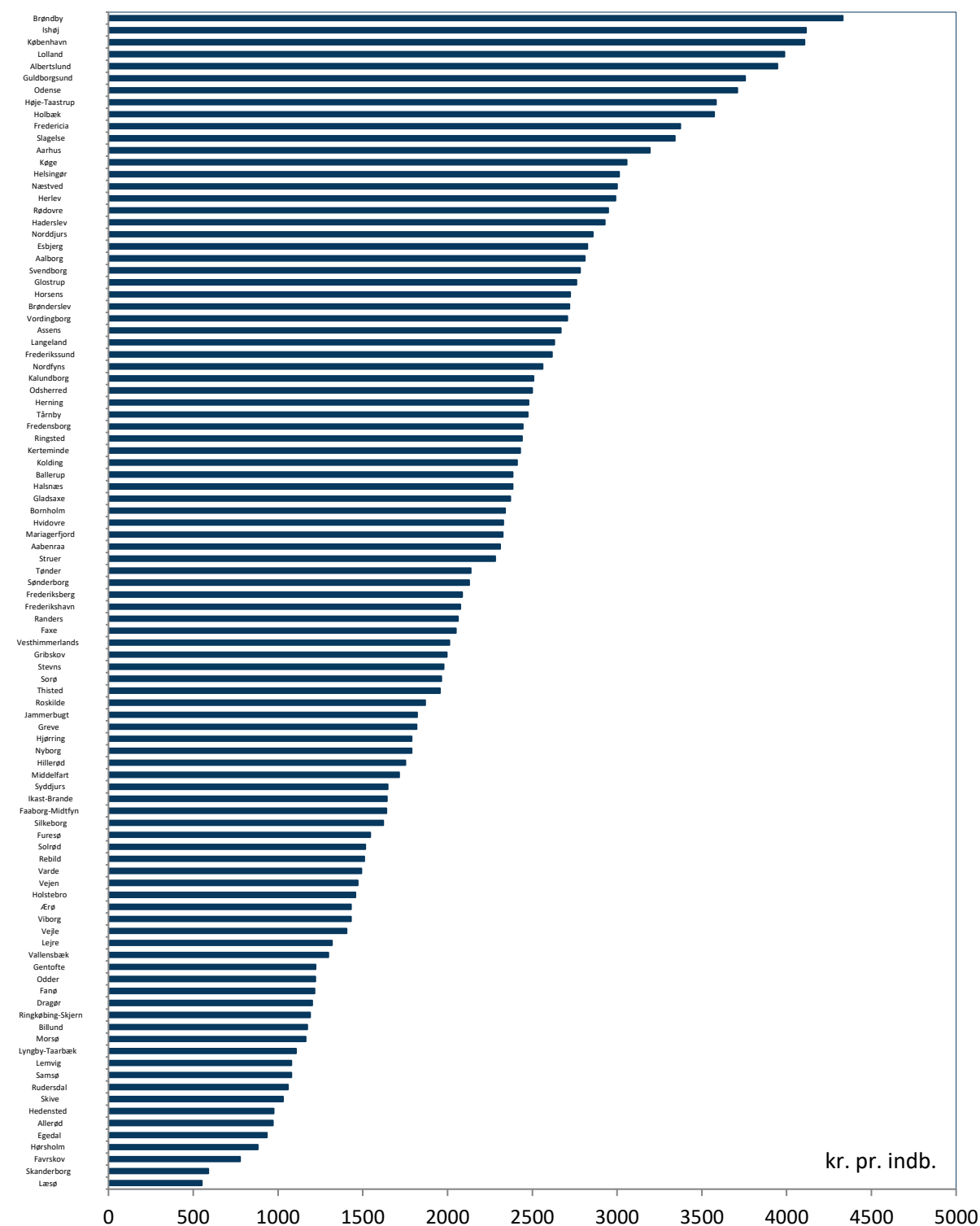
Kilde: Danmarks Statistik

Figur 14: Efterløn i kr. pr. indbygger ved hvert enkelt kommune i år 2016

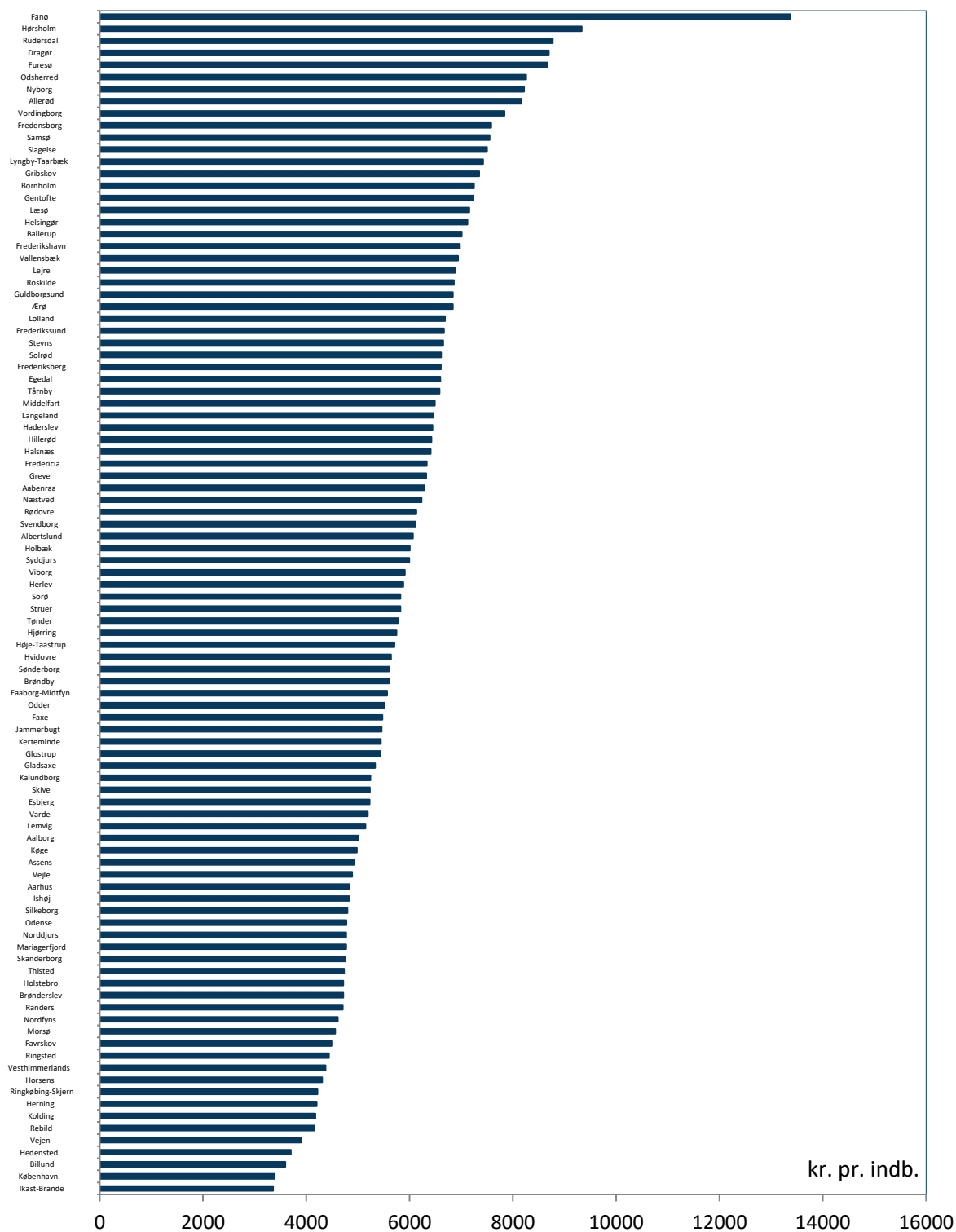
Kilde: Danmarks Statistik

Figur 15: Kontanthjælp i kr. pr. indbygger ved hver enkelt kommune i år 2016

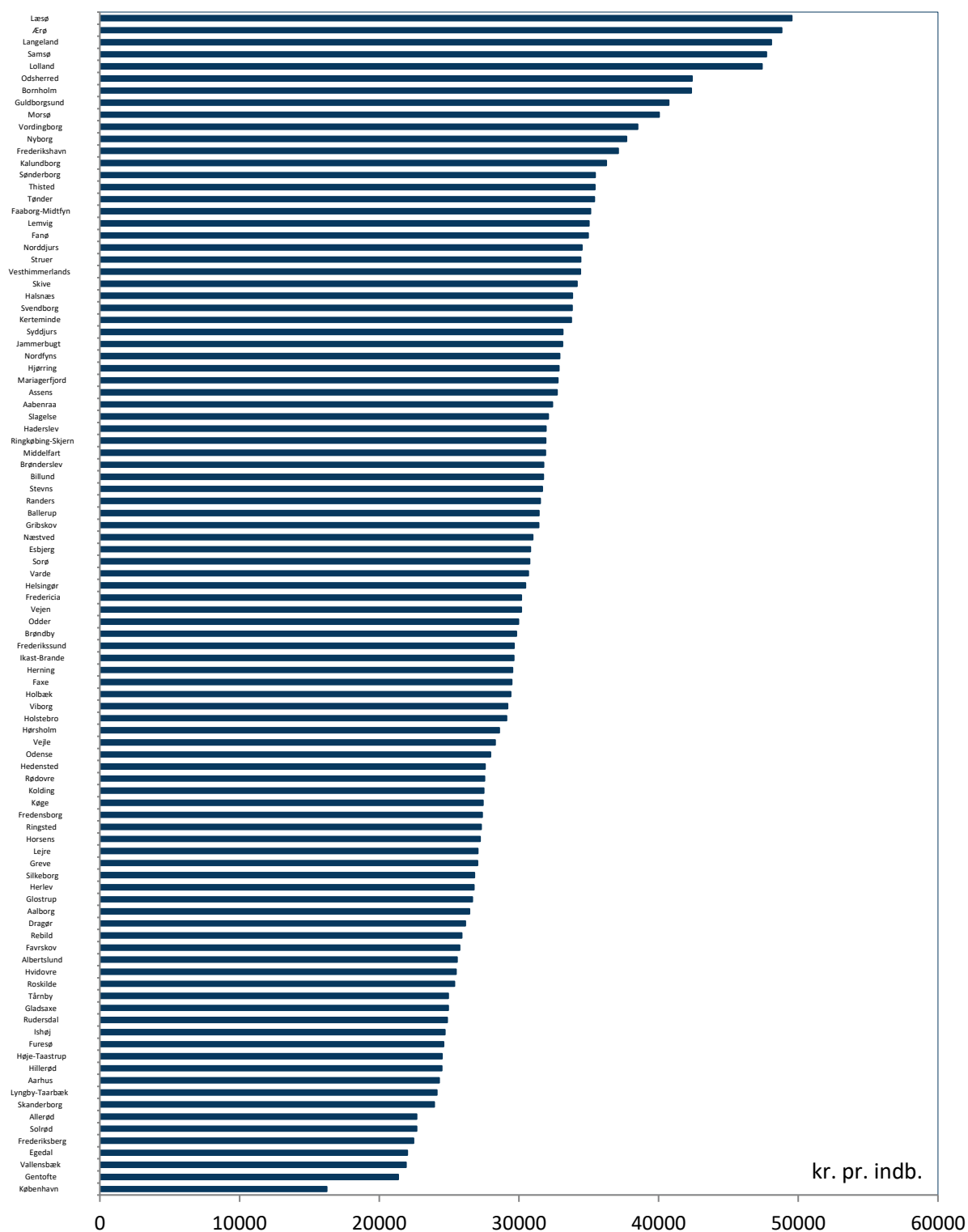
Kilde: Danmarks Statistik

Figur 16: Tjenestemandspension i kr. pr. indbygger ved hver enkelt kommune i år 2016

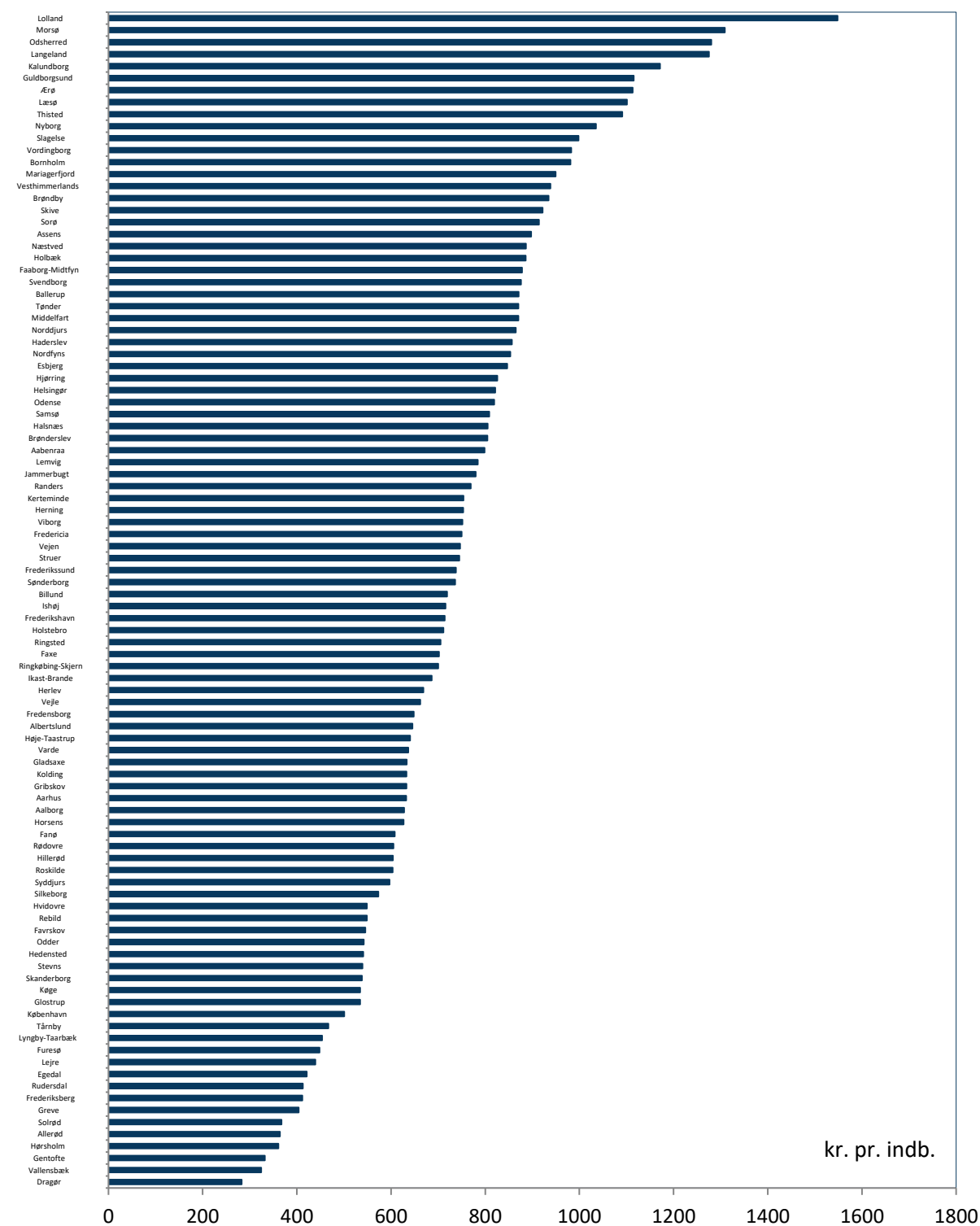
Kilde: Danmarks Statistik

Figur 17: Folkepension i kr. pr. indbygger ved hver enkelt kommune i år 2016

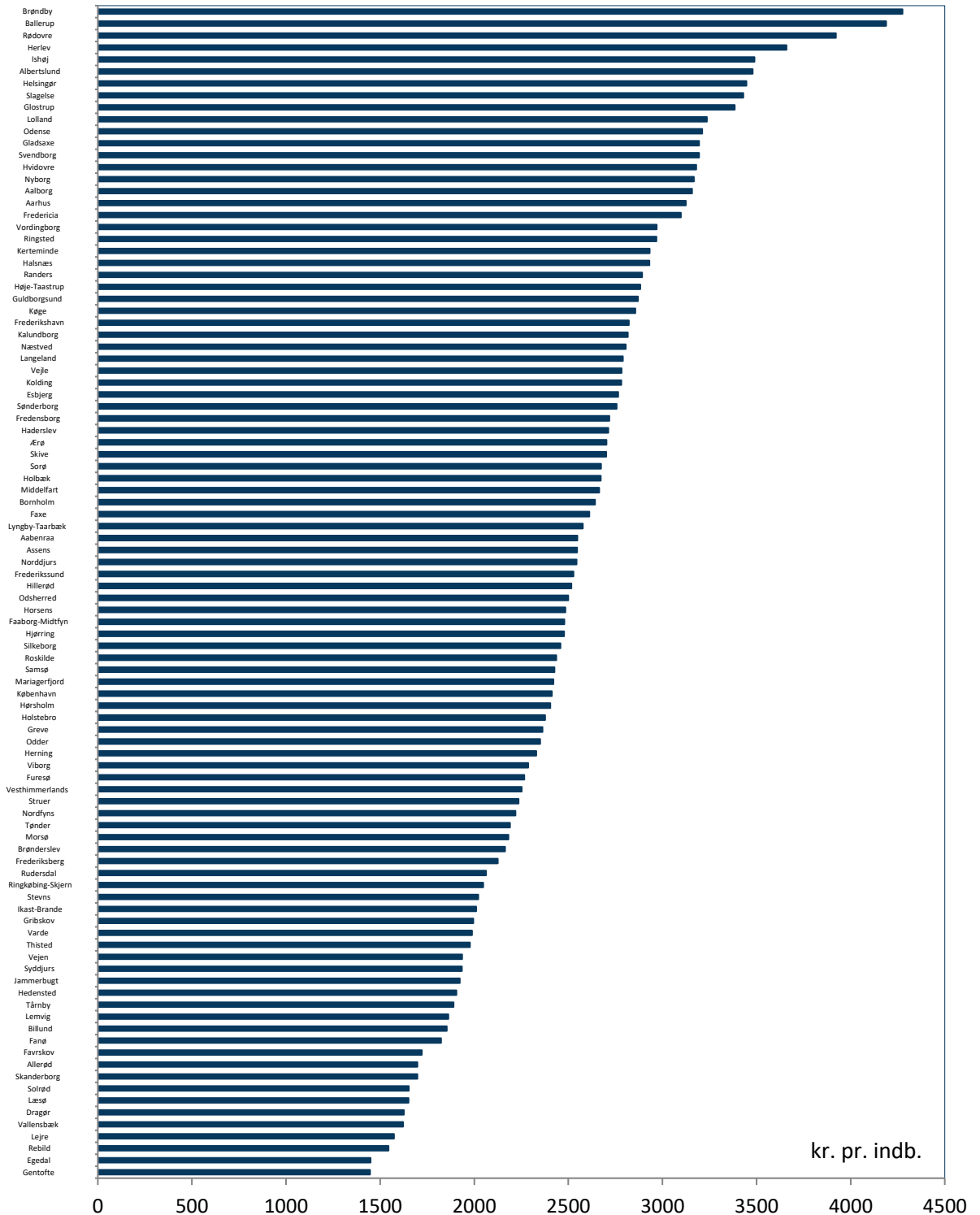
Kilde: Danmarks Statistik

Figur 18: Førtidspension i kr. pr. indbygger ved hver enkelt kommune i år 2016

Kilde: Danmarks Statistik

Figur 19: Boligsikring i kr. pr. indbygger ved hver enkelt kommune i år 2016

Kilde: Danmarks Statistik

Figur 20: Børne/Familieydelse i kr. pr. indbygger ved hver enkelt kommune i år 2016

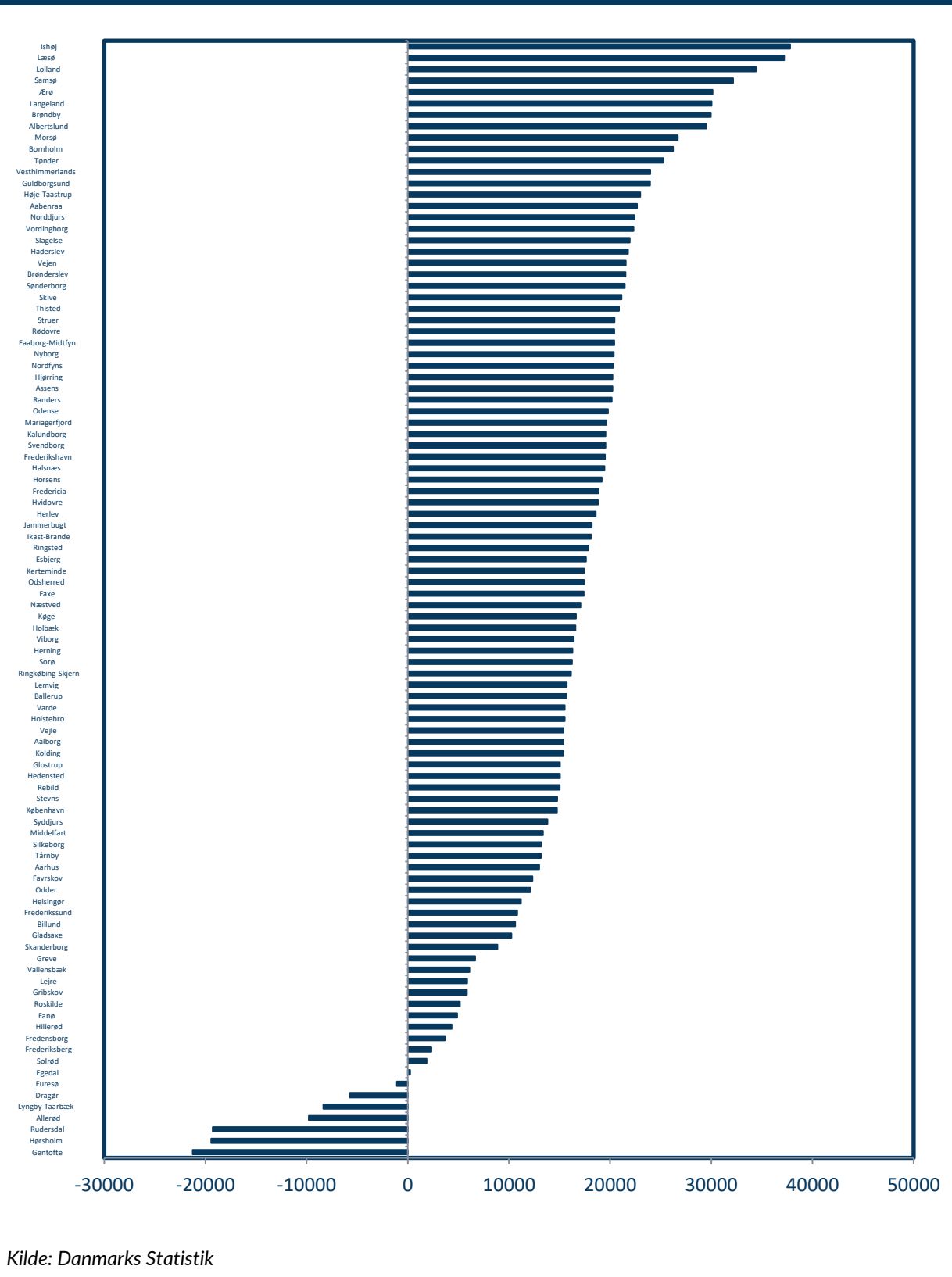

Kilde: Danmarks Statistik

Tilskud og udligning

Tilskud og udligning til kommunerne er i hovedsagen et resultat af de faktorer, som er bestemmende for størrelsen af de tre ovenfor gennemgåede typer af betalingsstrømme. Det kommunale finansieringssystem er udformet, så såvel staten som kommunerne bidrager i systemet. Nedenfor er det alene de enkelte kommuners nettoposition i forhold til tilskud og udligning, som medtages.

Figur 21: Indtægter fra tilskud og udligning i kr. pr. indbygger ved hver enkelt kommune i år 2016

Kilde: Danmarks Statistik

Det ses af figuren, at det i 2016 alene var 6 kommuner, som havde en negativ nettoposition til tilskuds- og udligningssystemet.

Betalingsstrømmene set i sammenhæng

Der foregår i Danmark en tiltagende intens regionalpolitisk debat, hvor udformningen af den kommunale udligning står centralt. Det fremgår da også, at der foregår en betydelig regional omfordeling gennem den kommunale udligning. Spændet mellem yderpunkterne Gentofte og Ishøj kommuner i nettobidrag til tilskuds- og udligningsordningen andrager omkring 60.000 kroner. På den anden side er spændet i betaling af skatter til staten mellem Gentofte og Ishøj kommuner større. Ligeledes er overførslerne fra staten til borgere i Ishøj langt større end overførslerne fra staten til borgere i Gentofte. Alt i alt er det altså den mindste del af omfordelingen mellem disse to kommuner, som foregår i kraft af udformningen af det kommunale tilskuds- og udligningssystem. Det er det statslige skattesystem og de statslige overførselsordninger, som udgør de dominerende kanaler til regional omfordeling.

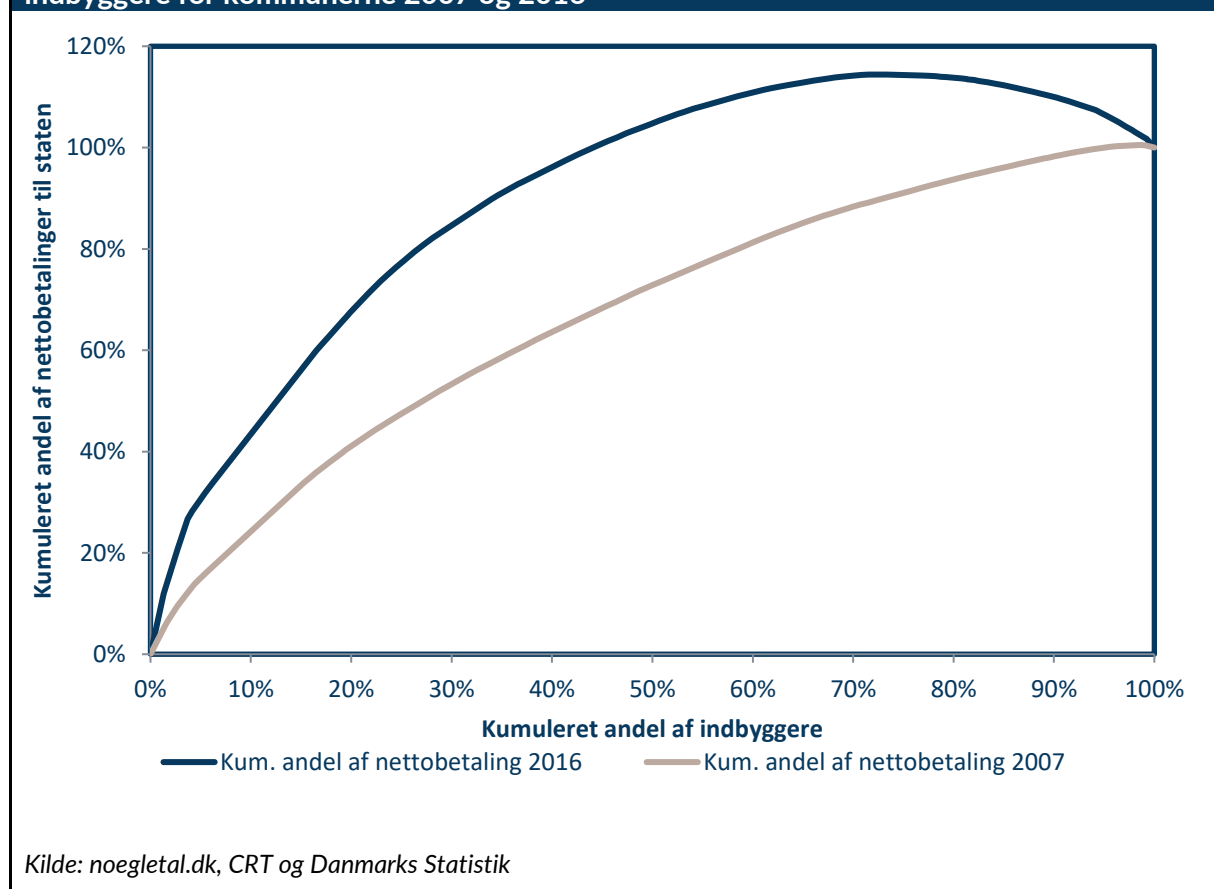
5. UDVIKLINGEN I DEN REGIONALE OMFORDDELING FRA 2007 TIL 2016

I forbindelse med analysen er der sammenstillet et datasæt, som rummer tal for hele perioden fra 2007 til 2016. Det gør det muligt at kortlægge udviklingen i de mellemkommunale betalingsstrømme. Ændringerne i betalingsstrømmene fra 2007 til 2016 er for de enkelte kommuner anført i bilagstabellen.

I stort set alle kommuner er nettobetalingerne til staten reelt blevet reduceret siden 2007. Det beror på flere omstændigheder, som der er redegjort nærmere for i Christoffersen og Larsen (2016). Det samlede kommunale skattetryk beregnet som alle lokale skatters andel af de lokale bruttoindkomster er øget fra 13,5 procent i 2007 til 15,2 procent i 2015, men kommunerne er blevet marginalt mere selvfinansierende i perioden, således at statens bidrag til kommunernes økonomi er blevet reduceret, bl.a. i kraft af finansieringsomlægninger, men også på grund af konjunkturudviklingen.

Tilbage i 2007 var det således stort set alle kommuner, som ydede et positivt nettobidrag til finansiering af staten. Det er illustreret i figur 22, som er udformet parallelt til figur 4, der viste den tilsvarende situation i 2016.

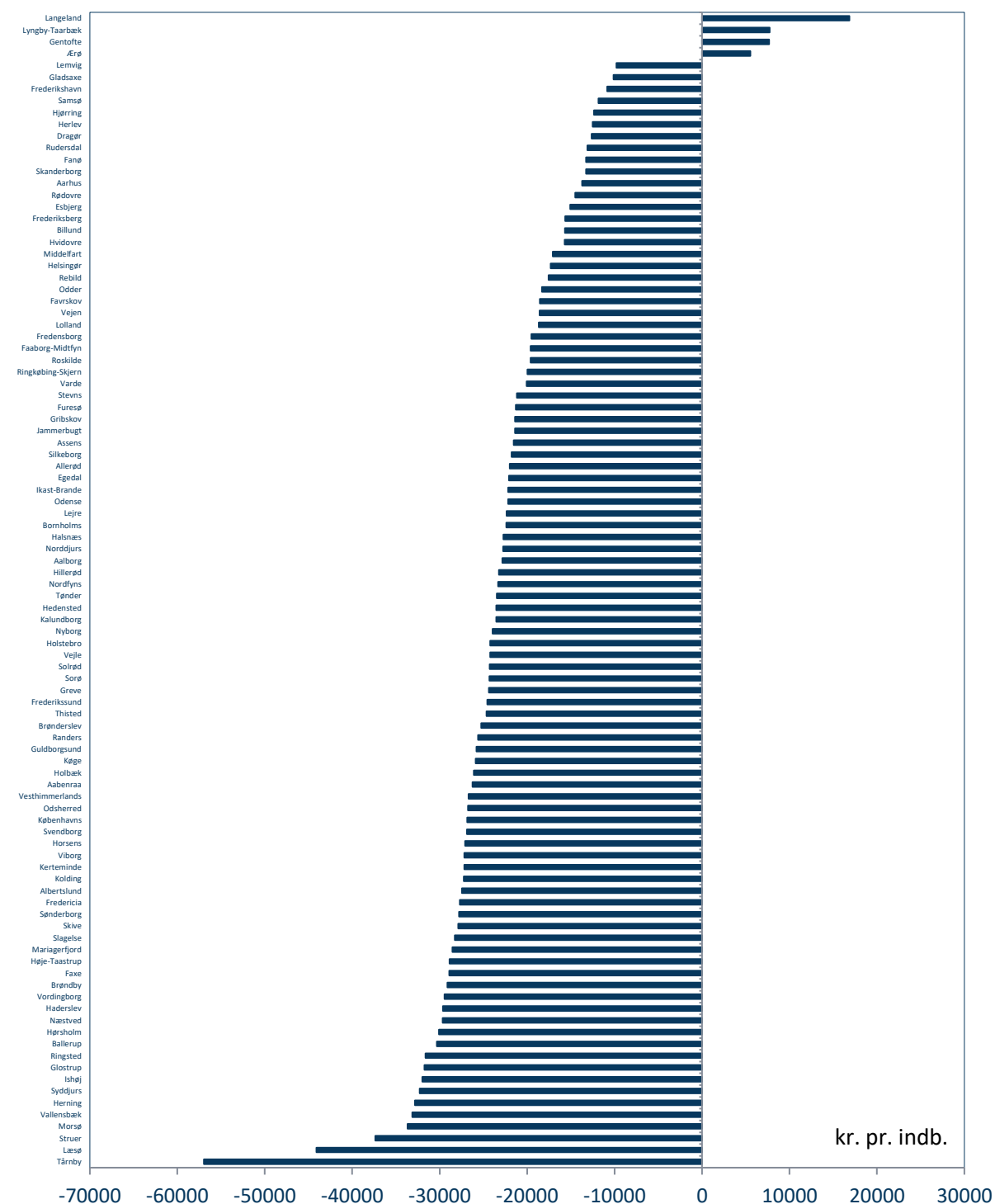
Figur 22: Kumuleret andel af nettobetaling til staten, ud fra kumuleret andel af indbyggere for kommunerne 2007 og 2016

Den udvikling, som er beskrevet ved figurerne 4 og 22, er ensbetydende med, at den regionale omfordeling er blevet skærpet i perioden, men at det er enkelte kommuner, som har båret skærpelsen. Der ses helt til venstre på kurverne en stejl stigning og et par tydelige knæk. Endvidere er kurven for 2016 her vokset langt højere op end kurven for 2007. Det er ensbetydende med, at to kommuner, som i 2007 bidrog med godt 30 procent af alle nettobidrag til staten, i 2016 er kommet til at bidrage med knap 60 procent af alle nettobidrag.

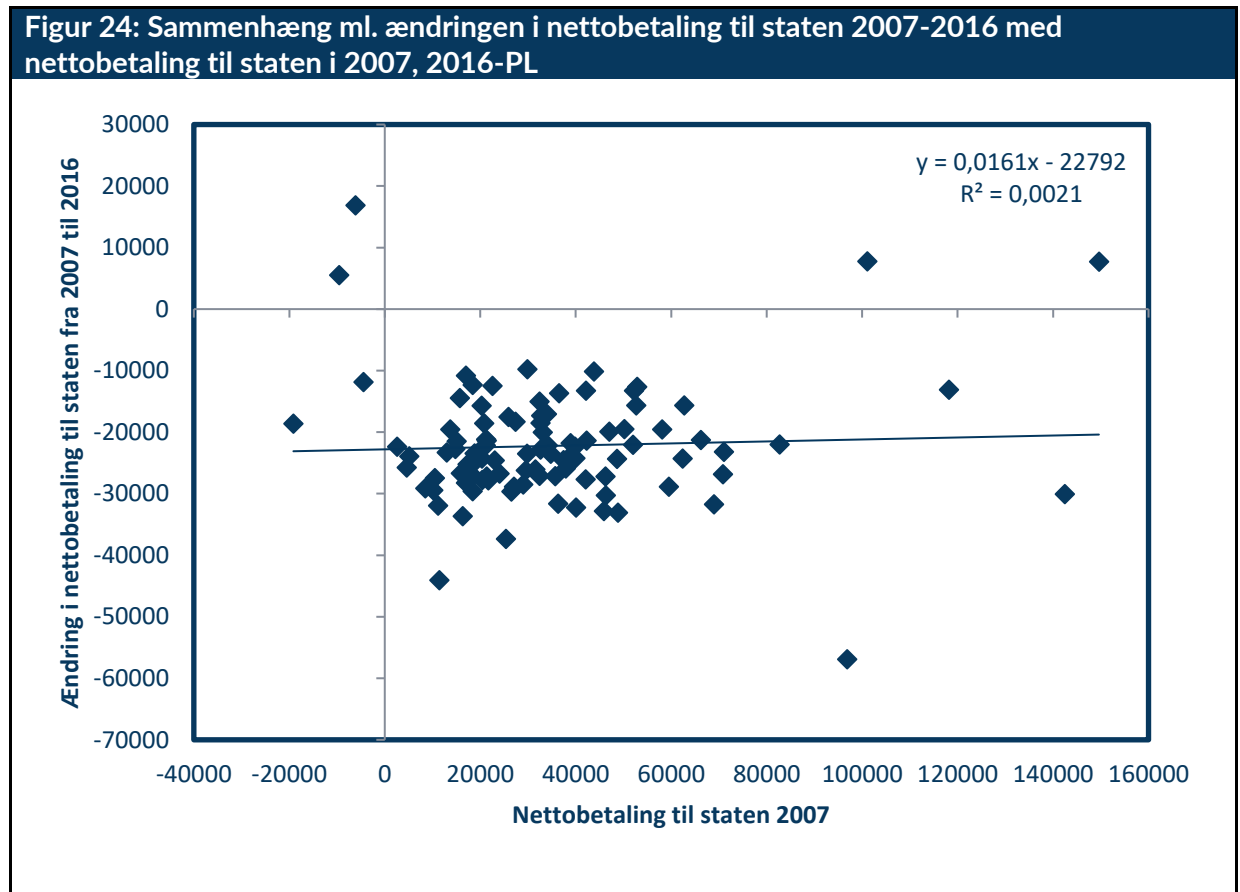
Udviklingen er også beskrevet i figur 23. Ændringerne i nettobetaling per indbygger er for den altdominerende midtergruppe af kommuner ret identiske og negative, men enkelte kommuner skiller sig ud med en øgning i nettobetaling. Foruden Gentofte og Lyngby kommuner er det et par små ø-kommuner, hvor særlige omstændigheder imidlertid har gjort sig gældende.

Figur 23: Ændring i nettobetaling i kr. pr. indb. fra 2007 til 2016. 2016-PL

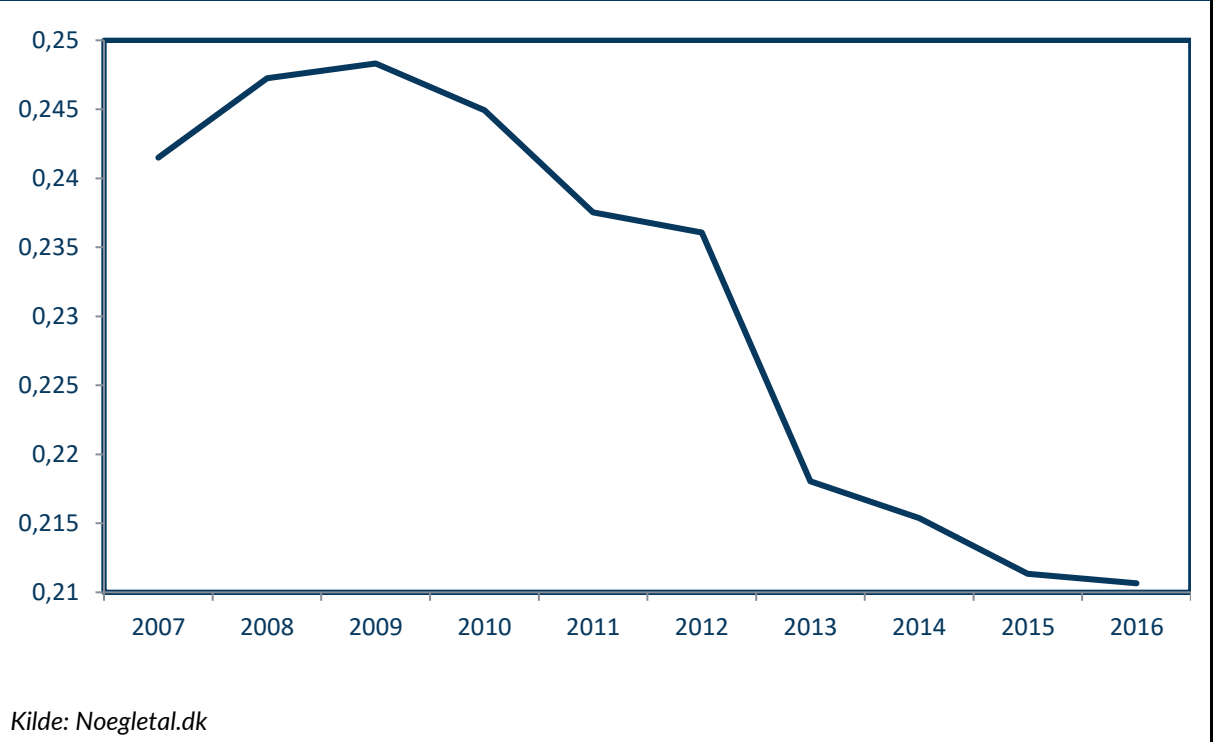
Anm.: Langeland, Samsø og Ærøs placering skyldes, at de udgør 3 ud af 4 kommuner med negativ nettobetaling til staten i 2017 (den fjerde er Lolland). Der kan derfor være et større potentiale til at forbedre nettobetaling til staten i de kommende år i disse kommuner end hos de øvrige.

Udviklingen i omfanget af regional omfordeling er endelig belyst i figur 24, hvor der er søgt efter en generel sammenhæng mellem nettobetaling i 2007 og ændring i nettobetaling fra 2007 til 2016. Her findes nok en positiv hældning på den beregnede regressionslinje, men den samtidig beregnede styrke af sammenhængen i form af en værdi af R^2 på kun 0,0021 indikerer, at sammenhængen er så godt som ikke-eksisterende.

Den beskrevne udvikling i omfanget af den geografiske omfordeling er foregået samtidig med en væsentlig geografisk konvergens i socioøkonomisk henseende. Det findes belyst i figur 25.

Figur 25: Spredning i kommunernes socioøkonomiske indeks fra 2007 til 2016

Analyserne ovenfor af udviklingen i de regionale forskelle er udformet, så de sammenligner øjebliksbilleder taget over en årrække. Det er ensbetydende med, at det alene er faktorer, som kendetegner det aktuelle tidspunkt, som inddrages, hvorimod faktorer, som karakteriserer en udvikling over tid ikke indgår. Betraget på denne måde er der foregået en konvergens af socioøkonomi på samme tid som den regionale omfordeling er forblevet uændret i styrke og endda skærpet for de stærkest værdiskabende kommuners vedkommende. Disse træk kunne umiddelbart give anledning til usikkerhed i forhold til at forstå baggrunden for ændringerne af den regionale omfordeling.

Der kan tænkes flere forskellige teser om, hvilke faktorer, som kan forklare øgningen af den regionale omfordeling samtidig med den stedfundne socioøkonomiske konvergens:

En tese vil se udviklingen i omfordeling slet og ret som et udtryk for styrkeforholdene i dansk politik. Der findes mange vælgere i de kommuner, som er blevet relativt bedre stillet af udviklingen i omfordelingen, og de har sat deres interesser igennem.

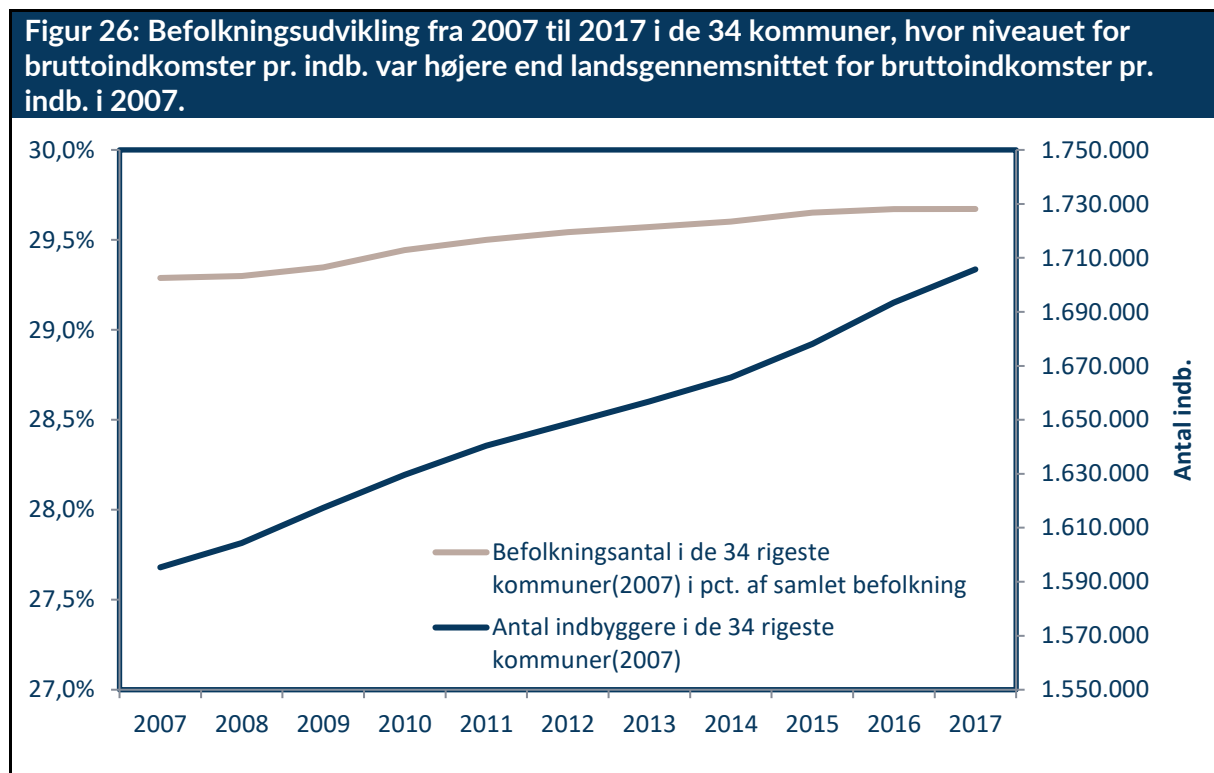
En anden tese vil fokusere på, at forandringer i økonomi og socioøkonomi i sig selv kan generere udgiftspres eller kan indebære pres for kommunale omstillinger, som ikke nødvendigvis er populære blandt de lokale vælgere, og som kan være vanskelige for kommuner at gennemføre på kortere sigt.

I det følgende skal navnlig den sidstnævnte tese undersøges nærmere.

Siden 2007 er der foregået betydende geografiske forskydninger, hvad angår befolkning og socioøkonomi. Helt basalt er der sket forskydninger i lokaliseringen af

- Befolkningstal
- Forskellige aldersgrupper
- Indbyggere med arbejdsmarkedstilknytning
- Indbyggere med videregående uddannelse.

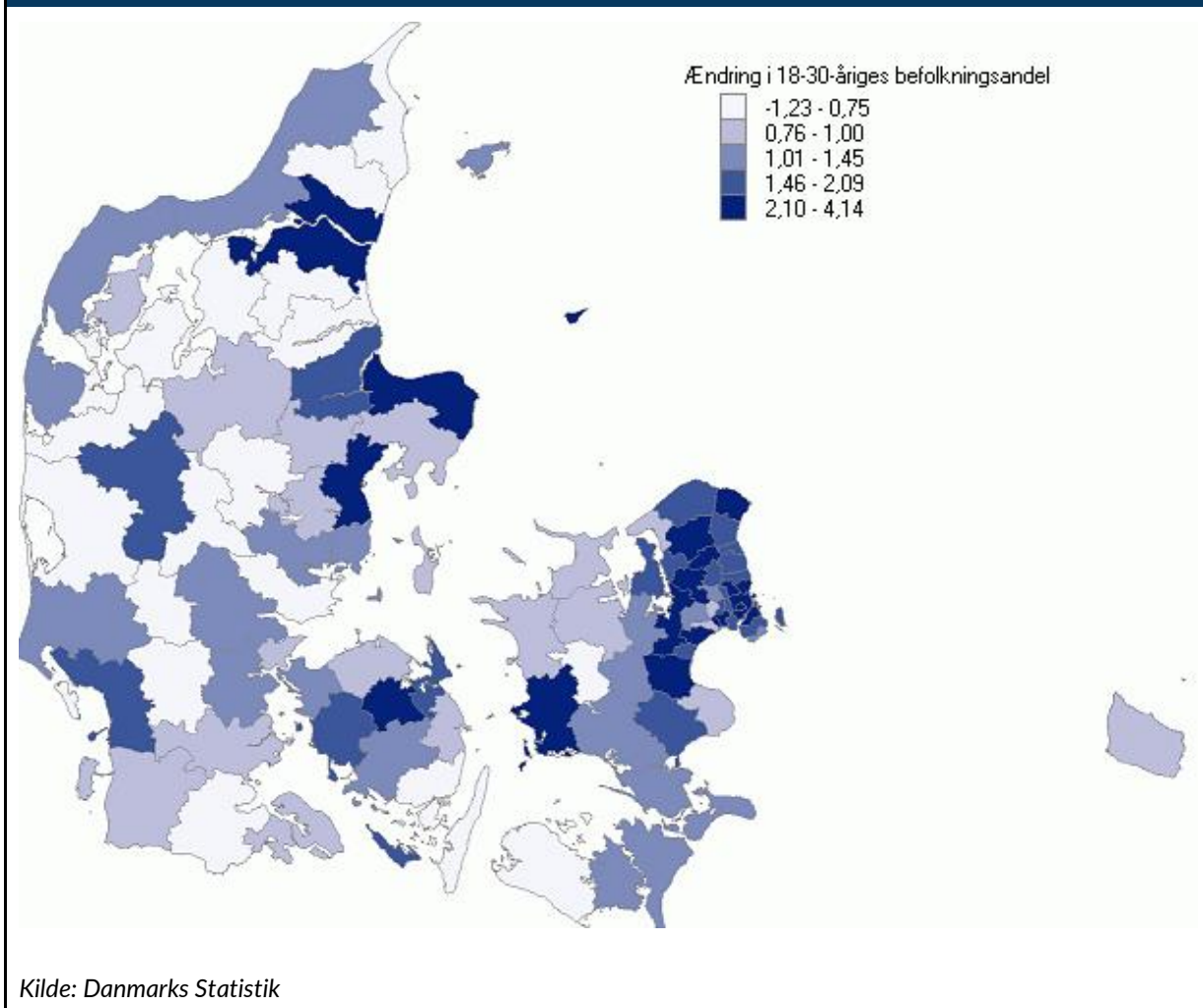
Disse forskydninger er belyst i de følgende figurer:

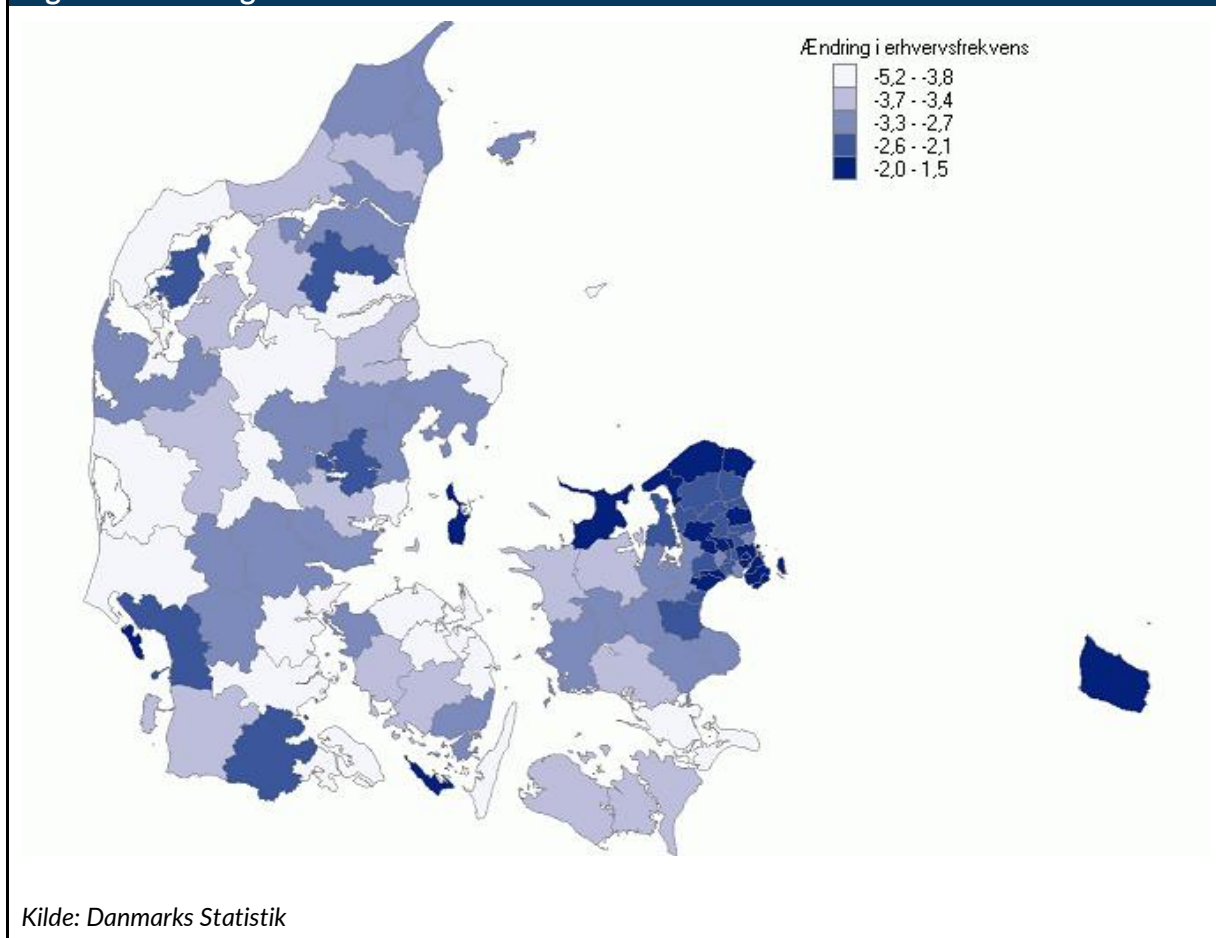
Figur 26 tydeliggør, at der siden 2007 har udviklet sig en befolkningsmæssig koncentration omkring de dele af landet, hvor der foregår den stærkeste værdiskabelse. Det kommer såvel til udtryk i absolut som relativ henseende i figurens to kurver, hvis hældning dog ikke kan sammenlignes.

Det er ikke mindst de yngre aldersgrupper, som søger bosætning i landets centerområder, som kortet i figur 27 viser. Herved findes også den stærkeste udvikling i erhvervsfrekvens i landets centerområder, jfr. kortet i figur 28.

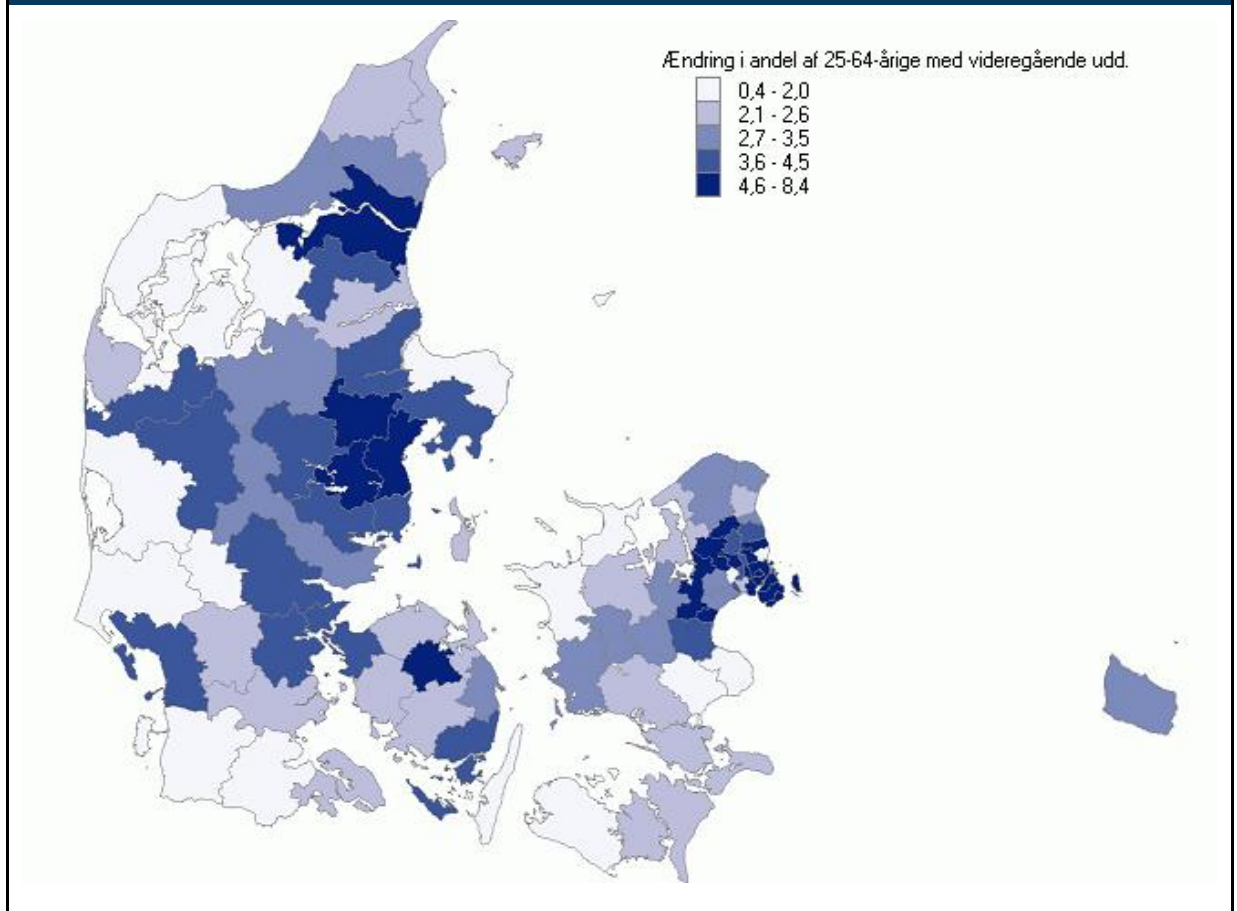
Figur 27: Ændring i de enkelte kommuners befolkningsandel i alderen 18-30-årige fra 2008 til 2017

Figur 28: Ændring i de enkelte kommuners erhvervsfrekvens fra 2008 til 2015

Søgningen mod landets centerområder har også forbindelse til uddannelsernes geografi. Der er således også foregået en øget koncentration af befolkningen med videregående uddannelse i landets centerområder, jf. figur 29. Det indebærer blandt andet, at betalingsstrømmen af SU fra staten ikke mindst er rettet imod de store uddannelseskommuner, Aarhus, København Aalborg, Frederiksberg og Lyngby, som det er vist i figur 13.

Figur 29: Ændring i de enkelte kommuners andel af 25-64-årige med videregående uddannelse fra 2007 til 2016

Den umiddelbare konvergens i socioøkonomi synes altså alt i alt at dække over nogle dybere strukturelle forskelle, som har udviklet sig i løbet af det seneste årti. Først og fremmest er der foregået nogle systematiske forskydninger af befolkningens bosætning. De vises således, at en klart stigende andel af befolkningen siden 2007 er kommet til at bo i de kommuner, som allerede i 2007 havde et indkomstniveau over landsgennemsnittet. De geografiske befolkningsforskydninger har ikke mindst indebåret, at unge og midaldrende er søgt mod det større velstandsniveau i landets vækstcentre. Det har også givet sig til udtryk ved en samling af indbyggere med videregående uddannelse i vækstcentrene.

Kommunerne har tilpasset deres økonomi på forskellig vis til de stedfundne strukturelle forandringer. I den statistiske model i figur 30 er søgt efter, hvad der kendetegner kommuner, som har tilpasset sig i forskellig retning, hvad angår kommunaløkonomien.

Der påvises i den statistiske analyse en statistisk signifikant sammenhæng mellem den regionale omfordeling og kommunernes serviceniveau. Jo mere en kommune bidrager med betalinger til finansiering af staten, jo lavere serviceniveau holder kommunen selv. De kommuner, som modtager et positivt nettobidrag fra staten eller kun bidrager beskedent til finansiering af staten, holder derimod et særlig højt serviceniveau. Dette er en historisk ny situation, som har udviklet sig løbende efter 2007, jfr. Christoffersen og Larsen (2016). Den

regionale omfordeling modvirker derved tilpasninger til egne økonomiske muligheder i kommuner med vigende befolkning, mens landets væstkommuner drives til at økonomisere ved besparelser eller egentlig effektivisering.

I øvrigt er de stærkest bidragende kommuner til den regionale omfordeling store kommuner med en dominans af borgerligt politisk styre. Det er også kommuner, som ofrer relativt mange penge på administration og holder et relativt højt lønniveau blandt personalet. Det kan eventuelt hænge sammen med, at der er tale om de kommuner, som stærkest presses til effektivitet og dermed til at holde en kvalificeret forvaltning.

Figur 30: Regressionsmodel af kommunernes nettobetaling til staten 2016

Variable	Generel model	Specifik model
	LN(Nettobetalinger til staten 2016)	LN(Nettobetalinger til staten 2016)
Administration og ledelse udgifter relativt til samlede udgifter 2016	0.110** (0.0440)	0.124*** (0.0466)
Privat-leverandør-indikator 2016	-0.00444 (0.0143)	
LN(Løn pr. kommunal ansat 2015)	2.840 (1.825)	3.749** (1.623)
Borgmester tilhørende V eller C dummy 2016	0.243** (0.114)	0.225** (0.102)
Pct. stigning i indbyggertal fra 2015 til 2016	0.123 (0.150)	
LN(Indbyggertal 2016)	0.196** (0.0955)	0.214*** (0.0723)
Serviceniveau 2016	-0.0416* (0.0227)	-0.0473** (0.0222)
Ændring i serviceniveau fra 2015 til 2016	-0.0331 (0.0418)	
Konstant	-25.29 (24.51)	-36.87* (21.77)
Observationer	98	98
R ²	0.376	0.353

Robuste std. fejl i parentes
 *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Anm.: Log-transformationen af variabelen 'nettobetaling til staten 2016' indeholder negative værdier. Derfor er der forinden transformationen blevet tilføjet en konstant til alle værdier således, at alle værdier er positive.

6. TILSKUDS- OG UDLIGNINGSSYSTEMETS RATIONALE OG STRUKTURELLE FORANDRINGER

Krumtappen i det kommunale tilskuds- og udligningssystem er princippet om objektive udgiftsbehovskriterier. Dette princip bliver udmøntet derved, at de enkelte kommuners position i de enkelte år bliver beregnet ud fra kriterier, som vedrører den aktuelle tilstand i kommunen. Derimod tages stedfundne strukturelle forandringer ikke i betragtning. Der forudsættes således, at kommuner gennemfører umiddelbare tilpasninger, som fuldt imødegår kommunaløkonomiske konsekvenser af strukturelle forandringer. Ændringer i alderssammensætning forudsættes da umiddelbart at blive imødegået ved tilsvarende flytning af ressourcer, eksempelvis fra børneområdet til ældreområdet, og faldende indbyggertal forudsættes at blive fulgt umiddelbart af reduceret kapacitet i kommunens serviceproduktion.

Der har historisk været gjort beskedne forsøg med at inddrage kriterier for strukturelle forandringer i systemet. Umiddelbart oven på systemets introduktion efter kommunalreformen i 1970 blev der således implementeret et kriterium, som tilgodeså særlig kraftig befolkningsvækst, jfr. Christoffersen (1978), side 88. Forsøg med sådanne strukturfokuserede kriterier er imidlertid ikke blevet fulgt op.

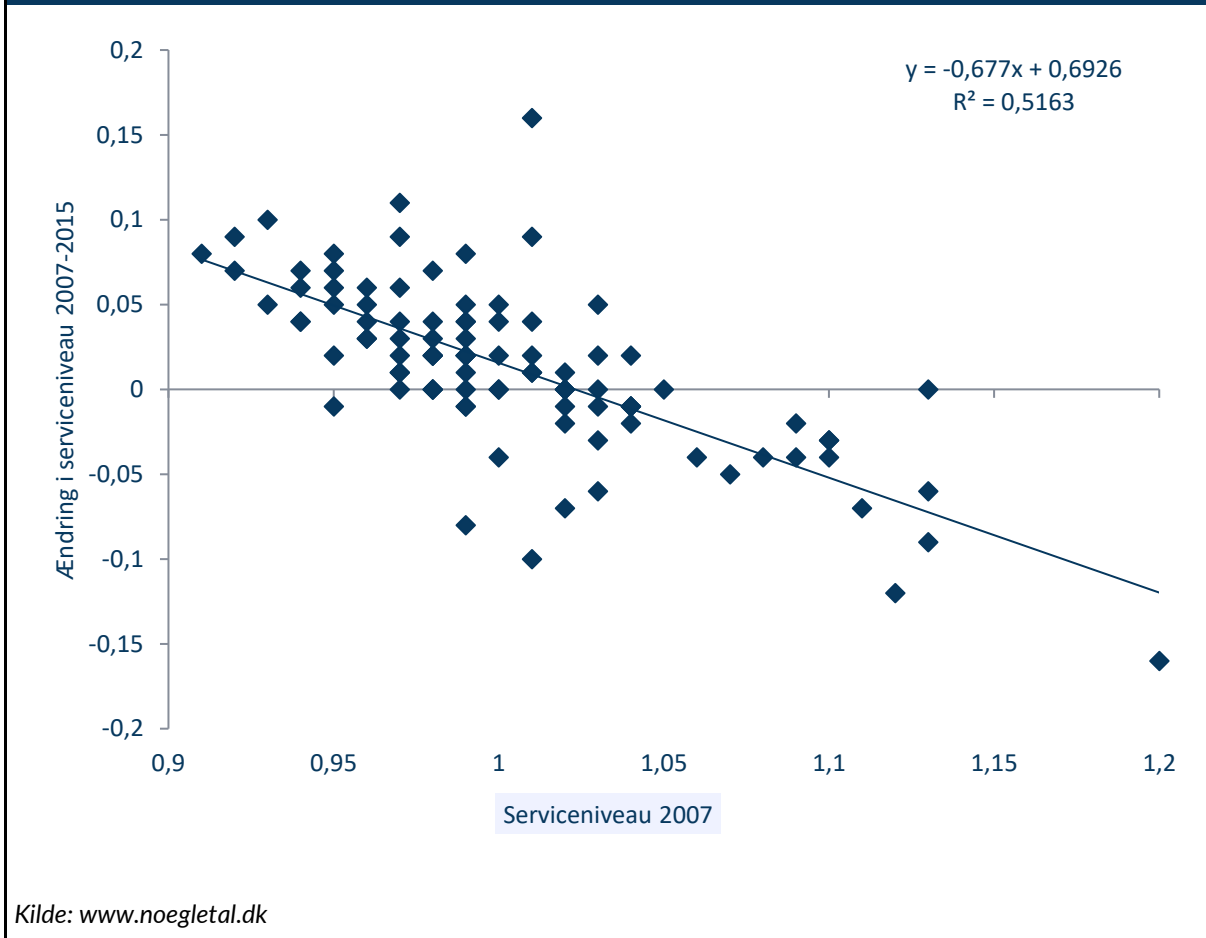
I realiteten synes det imidlertid, at ikke alle kommunerne gennemfører øjeblikkelige fulde kommunaløkonomiske tilpasninger.

En ikke fuld øjeblikkelig kommunaløkonomisk tilpasning til stedfundne strukturelle forandringer kommer til udtryk ved, at kommuners udgifter i forhold til de af Økonomi- og Indenrigsministeriet beregnede kommunale udgiftsbehov – det såkaldte serviceniveau – bliver ændret. De beregnede udgiftsbehov er nemlig i overensstemmelse med det kommunale finansieringssystemets indre logik opgjort ud fra kriterier, som vedrører den øjeblikkelige situation i kommunen.

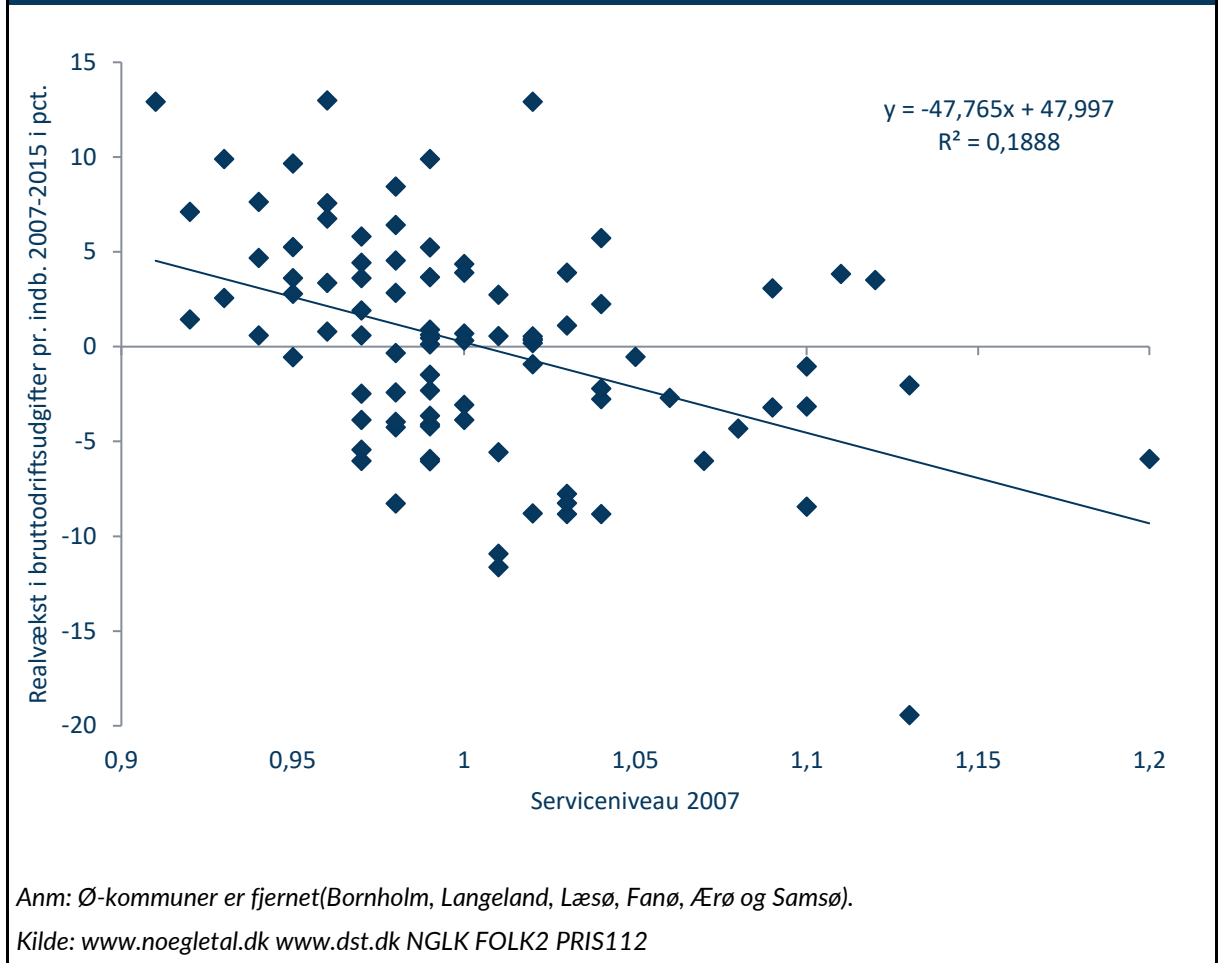
Kommunerne har dog faktisk tilpasset deres økonomi på forskellig vis. Det påvises i analysen, at kommunernes tilpasninger ikke kan ses uafhængigt af resultatet af den regionale omfordeling. Der påvises således en statistisk signifikant sammenhæng mellem den regionale omfordeling og kommunernes serviceniveau. Jo mere en kommune bidrager til finansiering af staten, jo lavere serviceniveau holder kommunen selv. De kommuner, som modtager et positivt nettobidrag fra staten eller kun bidrager beskedent til finansiering af staten, holder altså et særlig højt serviceniveau. Den regionale omfordeling modvirker derved tilpasninger til egne økonomiske muligheder i kommuner med vigende befolkning mens landets vækstkommuner drives til effektivisering.

Dette er et resultat, som har udviklet sig siden 2007. Som det belyses i figur 31, så er serviceniveauerne i kommunerne siden 2007 forskudt i retning mod de kommuner, som i 2007 havde et relativt lavt serviceniveau. Det er også ensbetydende med, at udgiftsniveauet i disse kommuner målt per indbygger er vokset særlig kraftigt, som det vises i figur 32.

Figur 31: Ændringen i serviceniveau fra 2007 til 2015 set i forhold til kommunens serviceniveau i 2007

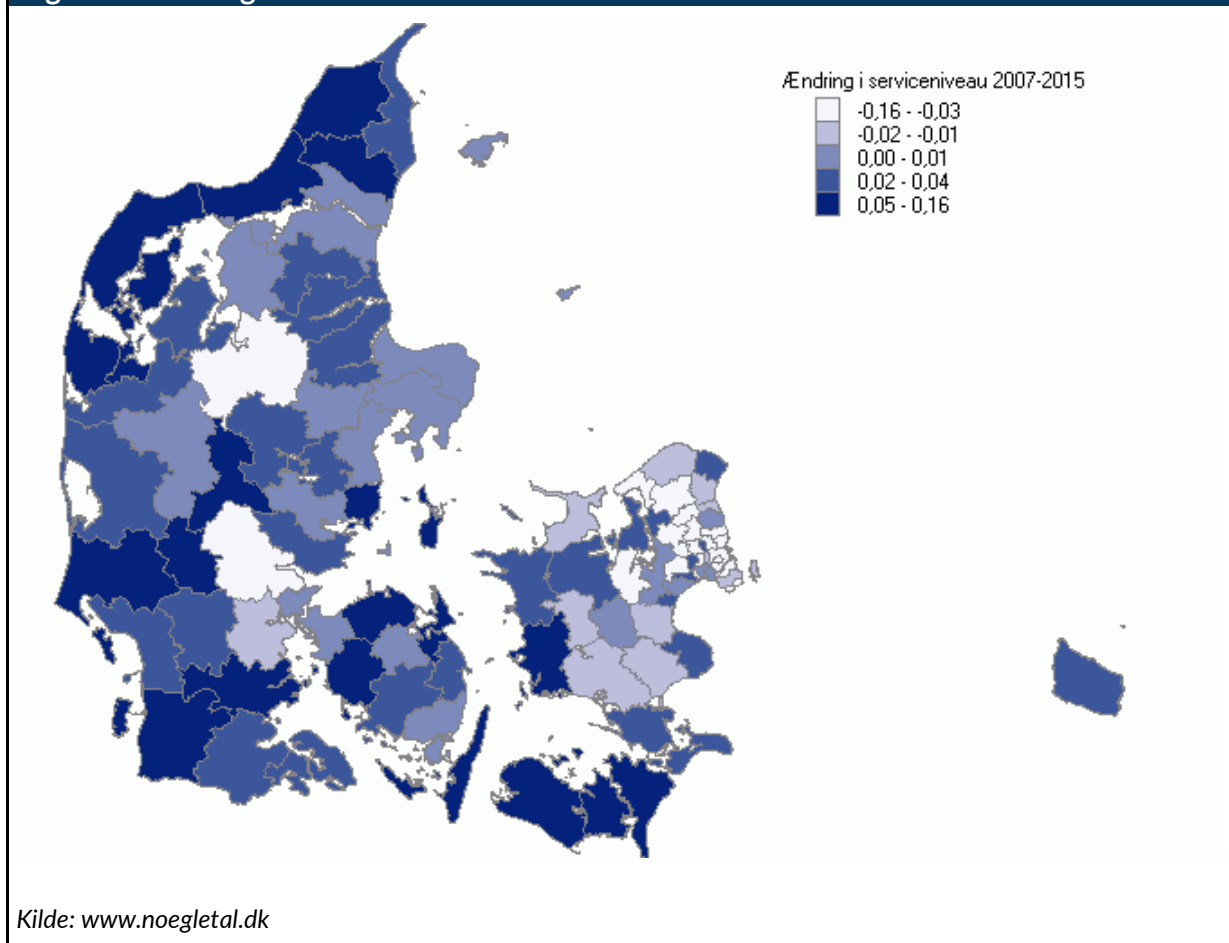
Figur 32: Ændringen i reelt niveau for bruttodriftsudgifter pr. indbygger fra 2007 til 2015 set i forhold til kommunens serviceniveau i 2007.

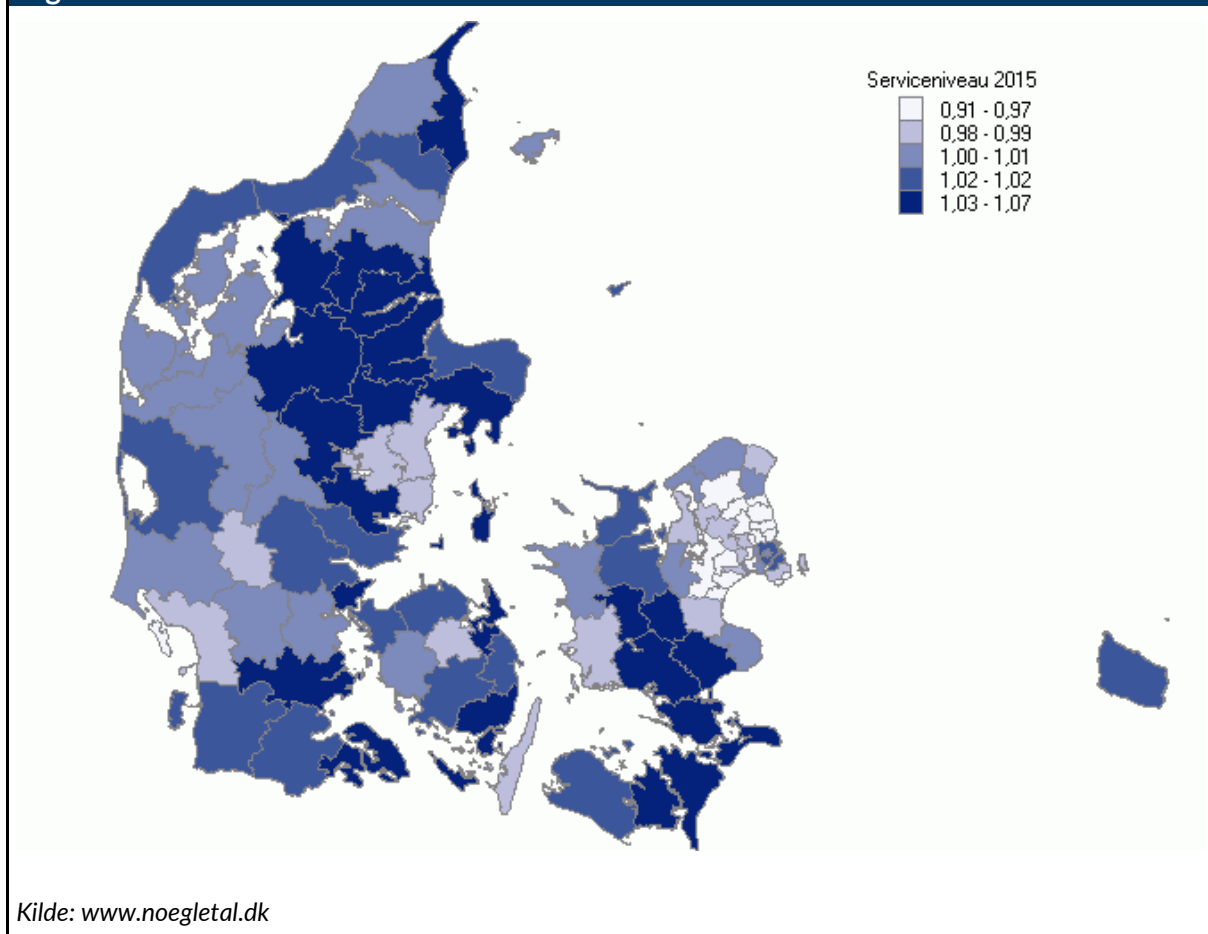
Alt i alt er det ganske voldsomme forskydninger i forholdet mellem kommunernes serviceniveauer, som er foregået siden 2007. Det er illustreret i Danmarkskortene i figur 33 og 34. Forskydningerne har ført til en situation, hvor der tegner sig et regionalt mønster med høje udgifter i forhold til de af Økonomi- og Indenrigsministeriet beregnede udgiftsbehov i landets udkantområder, mens udgifter i forhold til udgiftsbehovene er lavere i landets centerområder.

Den stedfundne regionale forskydning i kommunernes udgiftsniveauer er på finansieringssiden blevet modsvaret dels af, at specielt de stærkest ydende kommuner til den regionale omfordeling er blevet pålagt at bidrage endnu mere til regional omfordeling, dels af, at der er sket en regional forskydning i kommunernes egne lokale skattetryk. På Danmarkskortet i figur 35 er vist kommunernes samlede lokale skatteopkrævning målt i forhold til kommunernes samlede bruttoindkomster. Det således beregnede samlede lokale skattetryk ses gennemgående at være tungest i landets udkantområder og lettest i landets centerområder. De i regionale forskelle samlede beregnede lokale skattetryk følger således gennemgående de regionale forskelle i kommunalt serviceniveau. Det er en historisk ny situation. Tidligere har landets centerkommuner kunnet holde et relativt højt serviceniveau med et relativt lavt skattetryk, hvor det modsatte gjorde sig gældende i landets udkantkommuner.

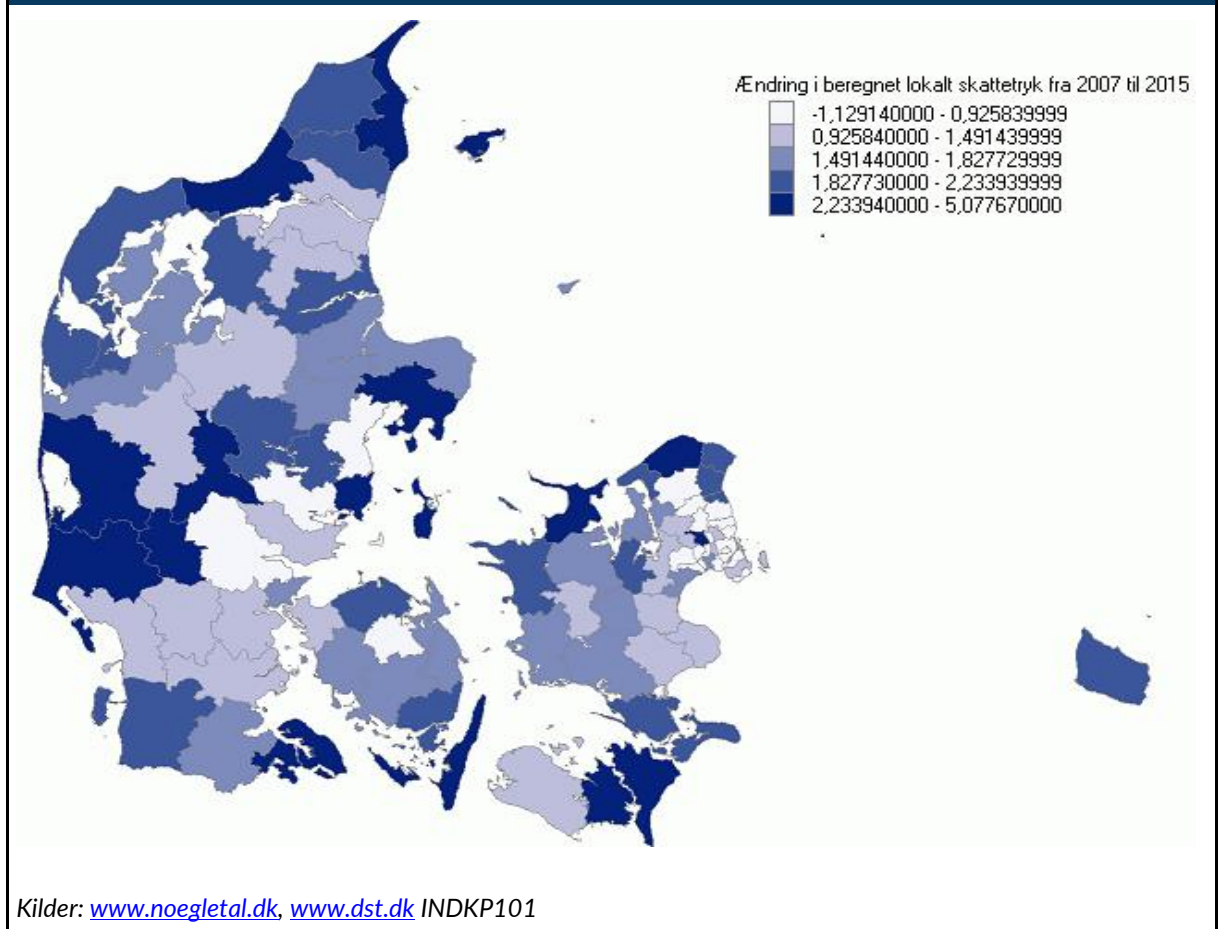
Figur 33: Ændringen i serviceniveau i de enkelte kommuner fra 2007 til 2015.

Figur 34: Serviceniveau i de enkelte kommuner for 2015.

Figur 35: Ændringen fra 2007 til 2015 i beregnet lokalt skattetryk for de enkelte kommuner

Det asymmetriske mønster i de regionale tilpasninger til den regionale udvikling og den regionale omfordeling kalder på en fortsat politisk kamp om omfordelingen. Landets udkantkommuner har gennemgående været nødsagede til at holde et højt skattetryk for at finansiere bibeholdelsen af strukturer i lokalsamfundet, som bliver stadig mindre bæredygtige i økonomisk forstand. Da der samtidig har været centerkommuner, som på trods af øgede byrder til den regionale omfordeling har modereret skattetrykket, har udviklingen i den lokale beskatning i dele af landet bidraget til en ond cirkel. Såfremt Langeland Kommune eksempelvis havde udviklet lige så effektive strukturer som Vejle Kommune, så ville hver standard LO-familie i Langeland kommune have haft godt 3.000 kroner mere til egen anvendelse om måneden, jfr. CEPOS (2017). For boligsøgende er det en høj pris at betale for at komme til at bo i Langeland Kommune.

På den anden side er attraktive kommuner i hovedstadsområdet blevet tvunget til effektivisering i kraft af de skærpede krav om bidrag til den regionale omfordeling, og nogle af disse kommuner har endda været i stand til at drive effektiviseringen dertil, at det også har været muligt at moderere det lokale skattetryk, hvad der yderligere har bidraget til attraktiviteten.

De regionale forskelle i befolkningsudvikling og erhvervsudvikling har ikke kunnet ophæves ved justeringer af den regionale økonomiske omfordeling eller ved andre regionalpolitiske tiltag. Hertil kommer imidlertid også, at der tegner sig et billede af, at regionalpolitisk omfordeling har sine omkostninger. Der er således ved at udvikle sig en ny kløft mellem landets centerområder og udkantområder derved, at kommunerne i centerområderne presses til øgning af effektivitet og lokaløkonomisk bæredygtighed, hvorimod udkantkommunerne tilskyndes til at udvikle en stadig ringere effektivitet og lokaløkonomisk bæredygtighed.

REFERENCER

Alesina, Alberto, Edward Glaeser and Bruce Sacerdote (2001): Why doesn't the United States have a European style Welfare State. Brookings Papers on Economic Activity 2:2001, s. 187 – 247.

CEPOS (2017): Kommunepotentiale. www.CEPOS.dk.

Christoffersen, Henrik og Karsten Bo Larsen (2016): Kommunernes skat og service – en analyse af udviklingen siden 2007. CEPOS Arbejdspapir nr. 38.

Christoffersen, Henrik og Karsten Bo Larsen (2014): Regional omfordeling i Danmark 2007 – 2014. CEPOS Arbejdspapir nr. 34.

Christoffersen, Henrik og Karsten Bo Larsen (2011): Regional omfordeling i Danmark. CEPOS Arbejdspapir nr. 16.

Christoffersen, Henrik, Red. (1991): Regionale forskelle i levevilkår. AKF forlaget.

Christoffersen, Henrik (1978): Det offentlige og samfundsudviklingen. Træk af udviklingen efter 1945. Akademisk Forlag.

Dybvad, Kaare (2015): Udkantsmyten. People'sPress.

Madsen, Edith (2015): Udflytning af statslige arbejdspladser – skaber det jobs i den private sektor? Analyse. Kraka.

Nørskov, Anders (1991): Offentlige mellemregionale pengestrømme i Danmark i 1988. AKF Forlaget.

Pedersen, Niels Jørgen Mau (2007): Den offentlige sektor i flere niveauer. Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Strukturkommissionen (2004): Strukturkommissionens betænkning. Betænkning nummer 1434.

Bilagstabel 1: Nettobetaling til staten i kr. pr. indb. 2007-2016

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Albertslund Kommune	8.620	15.096	-5.978	-13.064	-14.304	-16.882	-17.002	-15.062	-12.462	-17.013
Allerød Kommune	68.200	68.654	55.038	46.878	44.215	55.323	53.752	59.438	63.805	60.680
Assens Kommune	12.421	10.792	-1.479	-11.523	-11.139	-14.117	-11.487	-8.390	-3.447	-6.462
Ballerup Kommune	38.180	33.773	23.027	23.944	15.704	13.314	14.054	17.488	22.228	15.976
Billund Kommune	51.736	51.406	36.750	31.781	32.696	36.484	42.529	45.510	45.627	47.040
Bornholms Kommune	2.098	-2.535	-7.093	-22.155	-22.057	-15.415	-19.141	-17.449	-14.058	-19.830
Brøndby Kommune	7.003	6.648	-6.501	-10.739	-14.074	268	-19.645	-17.672	-15.687	-20.636
Brønderslev Kommune	14.255	11.440	-104	-9.979	-11.071	-12.584	-7.094	-7.441	-2.141	-7.954
Dragør Kommune	43.604	42.127	32.874	23.187	32.114	28.114	34.100	34.509	43.894	40.232
Egedal Kommune	42.882	40.339	28.266	21.412	16.555	19.732	24.933	25.056	32.146	29.893
Esbjerg Kommune	26.747	25.588	14.631	6.896	5.550	4.226	11.254	14.382	20.292	17.362
Fanø Kommune	43.049	38.443	29.337	25.799	31.220	28.951	32.531	35.242	43.840	38.928
Favrskov Kommune	26.885	26.355	13.977	5.915	4.909	5.620	8.716	12.482	17.109	14.059
Faxe Kommune	22.312	21.148	6.580	-2.957	-5.158	-5.396	-2.862	-2.088	2.486	-1.856
Fredensborg Kommune	41.365	38.524	27.456	17.285	19.048	18.716	24.687	26.512	34.911	30.634
Fredericia Kommune	34.682	35.795	21.293	11.070	8.796	3.607	14.288	12.793	18.509	14.348
Frederiksberg Kommune	43.455	43.980	32.699	20.390	20.758	23.769	33.785	35.295	39.928	37.029
Frederikshavn Kommune	13.996	9.335	-692	-8.510	-11.150	-12.566	-6.807	-3.673	12.231	6.133
Frederikssund Kommune	30.851	24.863	14.575	9.143	6.086	5.751	9.412	10.714	16.969	12.857
Furesø Kommune	54.621	48.261	36.865	26.863	25.672	29.673	34.546	40.012	47.441	44.928
Faaborg-Midtfyn Kommune	11.288	9.942	-2.745	-12.338	-14.225	-16.292	-13.839	-12.061	-733	-5.907
Gentofte Kommune	123.412	136.199	109.953	111.875	105.066	109.116	121.737	126.402	152.774	157.275
Gladsaxe Kommune	36.143	38.613	25.850	17.103	19.816	24.701	26.460	30.062	36.371	33.682
Glostrup Kommune	56.874	57.060	47.765	45.276	36.997	33.090	34.279	38.312	42.287	37.211
Greve Kommune	40.136	34.774	23.384	16.127	17.888	17.179	22.793	22.543	27.981	24.286
Gribskov Kommune	34.869	30.385	20.722	13.345	10.441	12.550	16.893	19.069	24.927	20.889
Guldborgsund Kommune	3.777	1.164	-8.772	-18.058	-20.533	-23.289	-19.623	-18.796	-15.513	-21.199
Haderslev Kommune	15.177	14.775	2.530	-7.259	-7.237	-14.228	-10.295	-10.099	-6.195	-11.233
Halsnæs Kommune	16.730	15.398	1.669	-8.082	-10.232	-9.780	-7.292	-4.561	512	-2.439
Hedensted Kommune	28.656	26.737	17.043	6.487	3.239	804	5.969	10.766	13.999	11.222
Helsingør Kommune	27.000	22.411	12.191	5.731	4.119	2.713	9.931	11.021	19.073	15.419
Herlev Kommune	18.610	20.303	10.008	5.424	7.171	1.577	21.479	9.789	13.931	10.055
Herning Kommune	37.861	31.523	19.057	10.809	10.084	5.654	10.330	15.307	18.681	13.068
Hillerød Kommune	58.569	50.854	45.457	36.882	32.516	31.336	40.079	41.333	51.817	47.785
Hjørring Kommune	15.166	13.509	1.782	-5.757	-3.525	-5.578	1.448	4.285	12.578	6.046
Holbæk Kommune	26.008	22.495	8.181	1.379	-515	-1.883	2.093	4.702	9.890	5.450
Holstebro Kommune	31.727	27.889	14.512	7.621	6.836	5.840	12.342	13.200	17.584	14.241
Horsens Kommune	26.744	24.135	10.822	4.080	1.274	3.179	5.941	5.528	9.422	5.318
Hvidovre Kommune	16.691	15.631	6.242	282	8.223	622	2.147	2.564	6.898	4.526
Høje-Taastrup Kommune	49.071	41.675	23.851	23.095	25.286	17.281	29.419	33.849	35.746	30.625
Hørsholm Kommune	117.518	106.390	84.912	83.679	82.193	92.991	101.036	103.160	113.672	112.384
Ikast-Brande Kommune	28.153	26.828	11.685	5.166	8.926	2.361	8.296	9.405	16.720	11.953
Ishøj Kommune	9.203	2.836	-8.076	-18.046	-21.020	-19.663	-21.426	-16.915	-15.297	-20.821
Jammerbugt Kommune	17.593	16.459	8.151	-1.994	-3.180	-4.953	1.254	593	5.693	-62
Kalundborg Kommune	24.559	25.775	15.408	4.383	-353	-3.524	3.477	5.285	12.872	6.242
Kerteminde Kommune	17.621	18.153	367	-6.149	-13.827	-13.373	-10.607	-6.996	-2.998	-5.832
Kolding Kommune	38.096	37.265	21.148	12.868	13.333	11.026	17.587	18.784	24.025	18.949
Københavns Kommune	58.451	55.374	47.184	37.497	35.095	38.105	40.475	48.713	45.203	44.010

Bilagstabel 1: Nettobetaling til staten i kr. pr. indb. 2007-2016

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Køge Kommune	31.244	30.247	12.980	8.159	8.340	9.069	11.525	12.966	16.177	11.983
Langeland Kommune	-5.104	-6.010	-17.804	-27.119	-30.008	-13.352	-10.531	-8.483	-900	10.650
Lejre Kommune	32.846	29.354	28.193	15.047	15.875	9.372	14.736	16.847	21.129	17.456
Lemvig Kommune	24.628	20.022	8.680	-15	5.194	5.264	16.451	16.562	22.535	20.082
Lolland Kommune	-15.795	-17.952	-27.920	-38.383	-40.785	-45.573	-42.452	-39.865	-31.612	-37.806
Lyngby-Taarbæk Kommune	83.393	83.049	78.317	72.722	69.083	72.377	80.439	92.843	111.431	108.831
Læsø Kommune	9.406	4.611	-18.119	-30.410	-30.233	-30.492	-27.226	-27.146	-23.851	-32.685
Mariagerfjord Kommune	23.927	21.673	9.764	-938	-42	-4.785	-572	1.453	6.524	474
Middelfart Kommune	28.015	24.758	10.286	4.373	1.620	1.021	5.856	9.322	20.939	16.895
Morsø Kommune	13.442	11.028	-6.898	-19.785	-16.417	-25.286	-18.630	-14.509	-10.754	-17.392
Norddjurs Kommune	12.157	10.410	-548	-8.616	-4.981	-11.072	-8.046	-7.781	-2.560	-8.003
Nordfyns Kommune	10.703	9.062	-557	-8.528	-15.288	-15.413	-13.729	-10.735	-5.721	-10.350
Nyborg Kommune	4.197	2.228	-3.277	-17.857	-20.042	-21.157	-16.491	-13.530	-12.511	-18.846
Næstved Kommune	21.836	17.396	4.724	-3.555	-4.243	-6.829	-2.601	-1.532	1.853	-3.186
Odder Kommune	22.590	24.286	13.971	9.749	3.151	3.718	8.457	8.400	12.818	9.079
Odense Kommune	17.451	14.915	4.641	-6.047	-8.682	-8.115	-3.398	-2.235	4.207	-1.025
Odsherred Kommune	19.826	9.677	1.769	-9.518	-9.610	-13.379	-5.840	-3.259	3.420	-2.725
Randers Kommune	14.701	15.301	4.654	-4.925	-9.966	-11.014	-6.991	-6.208	-2.874	-7.774
Rebild Kommune	21.389	20.593	6.984	1.230	3.811	329	5.116	7.345	12.031	8.391
Ringkøbing-Skjern Kommune	38.764	38.454	27.921	19.061	20.803	18.947	20.901	24.748	31.837	27.035
Ringsted Kommune	29.917	27.550	14.268	4.298	3.255	-216	3.146	5.285	9.443	4.645
Roskilde Kommune	47.923	48.992	35.359	29.514	25.844	27.589	31.378	34.836	42.587	38.498
Rudersdal Kommune	97.485	90.675	79.691	73.866	68.242	81.339	89.205	95.418	109.588	105.058
Rødovre Kommune	12.961	15.096	4.947	-2.965	-2.191	-4.509	238	-689	4.464	1.218
Samsø Kommune	-3.692	-4.058	13.717	-19.174	-15.243	51.296	-15.904	-13.520	-5.076	-16.323
Silkeborg Kommune	32.096	27.484	14.871	9.202	9.402	4.518	10.067	13.405	21.540	17.124
Skanderborg Kommune	34.740	33.833	22.459	17.155	15.254	16.150	20.912	24.514	31.328	28.839
Skive Kommune	17.872	15.564	1.410	-5.913	-6.474	-9.324	-5.520	-5.451	-1.382	-6.200
Slagelse Kommune	13.991	11.291	-3.067	-11.698	-15.648	-16.883	-10.142	-10.058	-5.780	-11.307
Solrød Kommune	51.453	47.781	35.953	28.371	28.537	27.457	32.638	34.538	41.103	38.078
Sorø Kommune	16.768	16.985	3.290	-7.866	-11.093	-11.095	-7.933	-6.246	380	-3.988
Stevns Kommune	17.498	14.436	6.503	-5.649	-3.979	-5.997	-4.148	-2.968	3.664	42
Struer Kommune	20.943	14.834	2.239	-12.463	-11.035	-14.045	-10.846	-8.609	-5.252	-11.962
Svendborg Kommune	15.013	8.352	-2.967	-4.167	-10.780	-13.077	-9.082	-7.084	-2.826	-8.688
Syddjurs Kommune	33.045	22.586	12.524	3.024	3.443	839	10.183	6.460	12.734	7.770
Sønderborg Kommune	16.798	12.975	2.009	-7.234	-4.898	-9.957	-6.154	-4.943	-394	-7.424
Thisted Kommune	18.990	15.666	2.911	-3.650	-5.312	-8.267	-1.941	-2.063	4.288	-1.617
Tønder Kommune	15.504	11.326	3.449	-4.863	-7.582	-11.542	-6.032	-3.056	-275	-4.668
Tårnby Kommune	79.902	71.759	35.444	39.312	38.206	32.437	25.695	26.995	42.025	39.914
Vallensbæk Kommune	40.274	44.168	32.873	14.651	10.157	9.655	12.673	13.745	17.445	15.702
Varde Kommune	27.296	24.480	16.508	10.288	9.591	6.558	11.395	12.266	16.979	13.033
Vejle Kommune	17.134	16.395	5.742	-3.902	-2.697	-5.934	-1.029	352	5.581	2.186
Vejle Kommune	32.912	32.634	19.657	12.089	10.578	8.325	17.776	16.288	19.690	15.663
Vesthimmerlands Kommune	13.123	8.558	-2.997	-9.339	-10.708	-16.738	-10.879	-10.298	-5.670	-10.786
Viborg Kommune	29.457	28.245	17.262	9.484	7.789	3.436	9.851	9.551	13.480	8.541
Vordingborg Kommune	8.368	3.522	-7.549	-17.955	-21.537	-23.115	-19.362	-18.579	-13.905	-19.288
Ærø Kommune	-7.912	-10.052	-17.185	-22.635	-29.558	-22.533	-19.884	-16.876	-12.871	-4.080
Aabenraa Kommune	24.367	25.569	8.363	2.351	3.884	719	287	4.372	8.158	3.306

Bilagstabel 1: Nettobetaling til staten i kr. pr. indb. 2007-2016

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aalborg Kommune	26.898	25.189	12.660	3.870	4.916	3.628	9.959	10.497	15.207	9.777
Aarhus Kommune	30.126	28.749	17.079	10.040	9.966	10.760	17.464	19.841	28.051	22.822
Hele landet	32.201	29.928	18.229	10.332	9.163	8.675	13.531	16.123	21.442	17.474

Bilagstabel 2: De enkelte betalingsstrømme fra landets kommuner til staten 2016

	Indtægter fra tilskud og udligning pr. indb.	Indkomstoverførsler pr. indb.	Moms og vareskatter pr. indb.	Skatter til staten pr. indb.
Albertslund	29.603	53.013	36.478	29.125
Allerød	-9.653	42.657	38.937	54.747
Assens	20.071	55.138	38.715	30.031
Ballerup	15.730	56.569	51.095	37.181
Billund	10.348	48.990	70.553	35.825
Bornholm	25.993	67.789	47.641	26.310
Brøndby	30.007	56.820	37.314	28.877
Brønderslev	21.520	53.430	37.618	29.378
Dragør	-5.725	47.377	28.143	53.741
Egedal	336	40.516	25.226	45.519
Esbjerg	17.377	54.930	55.725	33.944
Fanø	5.145	62.918	75.380	31.611
Favrskov	11.961	43.542	34.225	35.337
Faxe	17.215	51.356	34.088	32.628
Fredensborg	3.720	50.359	31.811	52.902
Fredericia	18.519	56.344	55.476	33.735
Frederiksberg	2.682	48.468	38.428	49.751
Frederikshavn	19.479	61.481	56.917	30.176
Frederikssund	10.687	52.499	38.211	37.831
Furesø	-825	46.892	34.640	56.355
Faaborg-Midtfyn	20.135	57.030	41.104	30.155
Gentofte	-21.323	40.703	67.259	109.396
Gladsaxe	10.595	48.282	52.139	40.419
Glostrup	15.102	50.042	66.649	35.706
Greve	6.713	47.902	36.472	42.429
Gribskov	5.870	52.521	40.455	38.826
Guldborgsund	23.790	67.253	41.949	27.895
Haderslev	21.763	56.578	36.517	30.591
Halsnæs	19.477	56.620	40.130	33.528
Hedensted	14.900	44.713	33.892	36.943
Helsingør	11.219	54.870	40.118	41.390
Herlev	18.584	52.000	45.667	34.972
Herning	15.861	51.043	46.442	33.530
Hillerød	4.317	45.660	51.598	46.163
Hjørring	20.203	56.137	52.055	30.331
Holbæk	16.373	53.336	39.945	35.214

Bilagstabel 2: De enkelte betalingsstrømme fra landets kommuner til staten 2016

	Indtægter fra tilskud og udligning pr. indb.	Indkomstoverførsler pr. indb.	Moms og varebeskatninger pr. indb.	Skatter til staten pr. indb.
Holstebro	15.294	50.173	46.409	33.298
Horsens	19.472	49.353	40.952	33.190
Hvidovre	18.813	49.251	38.614	33.976
Høje-Taastrup	22.978	48.739	68.815	33.527
Hørsholm	-19.294	49.509	58.762	83.837
Ikast-Brande	17.950	48.581	45.345	33.139
Ishøj	37.817	51.167	39.494	28.670
Jammerbugt	18.182	54.802	43.181	29.741
Kalundborg	19.323	58.590	51.541	32.614
Kerteminde	17.222	57.245	35.008	33.626
Kolding	15.120	49.719	47.887	35.902
København	14.614	44.603	64.531	38.696
Køge	16.697	49.592	41.625	36.647
Langeland	30.077	72.129	72.208	40.647
Lejre	6.009	46.564	28.297	41.732
Lemvig	15.851	53.924	55.395	34.462
Lolland	34.100	74.581	45.570	25.306
Lyngby-Taarbæk	-8.100	46.990	76.973	70.748
Læsø	39.289	74.849	56.136	25.316
Mariagerfjord	19.606	55.280	44.528	30.832
Middelfart	13.068	53.834	47.556	36.241
Morsø	26.699	60.207	41.640	27.873
Norddjurs	22.291	58.069	43.100	29.258
Nordfyns	20.180	54.714	33.893	30.651
Nyborg	20.038	63.633	35.407	29.417
Næstved	16.727	55.682	37.028	32.195
Odder	11.887	49.930	36.329	34.567
Odense	19.771	57.792	44.232	32.306
Odsherred	17.108	67.101	52.779	28.706
Randers	19.997	54.379	35.357	31.245
Rebild	15.040	44.496	33.449	34.478
Ringkøbing-Skjern	15.895	50.176	60.642	32.465
Ringsted	17.893	49.190	37.201	34.527
Roskilde	5.234	48.790	48.349	44.173
Rudersdal	-19.247	46.502	40.743	91.570
Rødovre	20.439	52.576	38.998	35.235

Bilagstabel 2: De enkelte betalingsstrømme fra landets kommuner til staten 2016

	Indtægter fra tilskud og udligning pr. indb.	Indkomstoverførsler pr. indb.	Moms og vareskatter pr. indb.	Skatter til staten pr. indb.
Samsø	33.574	71.429	58.760	29.919
Silkeborg	13.167	47.928	42.472	35.748
Skanderborg	8.686	41.543	38.466	40.601
Skive	21.102	55.619	40.052	30.468
Slagelse	21.903	60.276	40.568	30.305
Solrød	1.898	42.638	33.046	49.569
Sorø	15.937	52.229	30.498	33.680
Stevns	14.558	52.695	32.031	35.265
Struer	20.065	58.163	36.928	29.338
Svendborg	19.113	59.748	39.448	30.724
Syddjurs	13.572	53.642	41.037	33.947
Sønderborg	21.366	58.325	41.318	30.949
Thisted	20.894	56.466	45.237	30.506
Tønder	24.851	57.382	49.836	27.728
Tårnby	13.539	47.154	65.026	35.581
Vallensbæk	7.062	42.869	22.310	43.323
Varde	15.204	49.852	46.153	31.935
Vejen	21.234	48.543	37.580	34.384
Vejle	15.104	49.587	42.571	37.783
Vesthimmerlands	24.139	54.858	39.897	28.314
Viborg	16.121	50.994	42.443	33.213
Vordingborg	22.082	64.730	38.008	29.516
Ærø	31.107	72.337	53.736	45.628
Aabenraa	22.412	56.074	51.844	29.948
Aalborg	15.347	55.597	47.395	33.326
Aarhus	12.830	54.256	51.927	37.981
Hele landet	14.753	52.253	47.027	37.453